

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av universitetslagen och av yrkeshögskolelagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att universitetslagen och yrkeshögskolelagen ändras för att göra antagningen av studerande till högskolestudier smidigare. I universitetslagen och i yrkeshögskolelagen föreslås bestämmelser om att en del av de studieplatser som erbjuds inom ramen för gemensam ansökan ska reserveras för dem som inte tidigare har avlagt högskoleexamen inom utbildningssystemet i Finland eller mottagit en studieplats i en utbildning som leder till högskoleexamen. Enligt förslaget ska enplatsregeln bli striktare så att var och en per termin får ta emot endast en studieplats i utbildning som leder till högskoleexamen. Dessutom föreslås

bestämmelser om högskolornas skyldighet att anta överflyttande studerande och rätt att förmedla undervisning inom ramen för sådana internationella program för gemensamma och dubbla examina för vilka den utländska högskolan tar ut avgifter av de studerande. Vidare föreslås det att yrkeshögskolornas och universitetens förfaranden vid begäran om omprövning som gäller antagning av studerande förenhetligas.

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2015. De bestämmelser som gäller överflyttande studerande ska enligt förslaget dock träda i kraft den 1 augusti 2015.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 INLEDNING.....	3
2 NULÄGE OCH BEDÖMNING AV NULÄGET	4
2.1 Lagstiftning och praxis.....	4
Reservering av platser för dem som ansöker om sin första studieplats	4
Enplatsregeln	8
Finländska högskolors deltagande i program för gemensamma och dubbla examina där en utländsk högskola tar ut avgifter	9
3 DEN INTERNATIONELLA UTVECKLINGEN SAMT LAGSTIFTNINGEN I UTLANDET OCH I EU	9
4 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	10
4.1 Målsättning.....	10
4.2 Alternativ för genomförandet.....	10
Nybörjarplatser riktas till personer som ansöker om sin första högskoleplats	10
Gemensam ansökan	13
Överflyttande studerande	14
Enplatsregeln	16
Förenhetligande av förfarandena för rättelse och omprovning.....	17
5 DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	17
6 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	18
6.1 Samhälleliga konsekvenser	18
6.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet.....	18
6.3 Ekonomiska konsekvenser	19
7 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	19
7.1 Remissyttranden och hur de har beaktats.....	19
8 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	20
DETALJMOTIVERING	22
1 LAGFÖRSLAG	22
1.1 Universitetslagen.....	22
1.2 Yrkeshögskolelagen	26
2 NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	30
3 IKRAFTTRÄDANDE	30
4 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	31
LAGFÖRSLAG	33
1. Lag om ändring av universitetslagen.....	33
2. Lag om ändring av yrkeshögskolelagen	36
BILAGA	40
PARALLELLTEXT	40
1. Lag om ändring av universitetslagen.....	40
2. Lag om ändring av yrkeshögskolelagen	45

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Syftet med reformen av antagningen av studerande till högskolor är att sänka åldern för inledandet av studierna och förbättra fördelningen av studieplatser. Detta främjar ett effektivare utbildningssystem, en snabbare övergång från högskoleutbildning till arbetsmarknaden och en högre sysselsättningsgrad. Reformen syftar till att öka andelen helt nya studerande som antas till högskolorna. Genom att erbjuda så många personer som möjligt en studieplats främjas rätten till utbildning enligt 16 § i grundlagen.

De ändringar av bestämmelserna i yrkes- och högskolelagen (483/2013), universitetslagen (482/2013) och lagen om antagningsregistret och studentexamensregistret (484/2013) som gjordes i reformens första skede trädde i kraft vid ingången av 2014. I fråga om yrkes- och högskolorna har dessa bestämmelser överförts oförändrade till den nya yrkes- och högskolelagen, som träder i kraft vid ingången av 2015 (932/2014, nedan *yrkes- och högskolelagen*) och som i denna proposition föreslås bli ändrad. I det första skedet av reformen sammanslås yrkes- och högskolornas och universitetens separata ansökningssystem till ett gemensamt ansökningssystem för högskolorna och en riksomfattande gemensam ansökan ordnas via systemet. Samtidigt gör man det möjligt för högskolorna att reservera platser för personer som söker sin första högskoleplats på så sätt att en del av de studieplatser som kan sökas kan reserveras för personer som inte tidigare har avlagt högskoleexamen inom utbildningssystemet i Finland eller mottagit en studieplats i en utbildning som leder till högskoleexamen. Uppgifter om de sökandes studierätt och avlagda examina fås ur högskolornas riksomfattande datalager, som är under uppbyggnad. Dessa reformer har genomförts vid antagningen av studerande hösten 2014 när studerande antogs till utbildningar som inleds våren 2015.

I regeringens proposition (RP 44/2012 rd) som gällde det första skedet av reformen av antagningen av studerande anges att "Avsikten är att under den pågående mandatperioden bereda en separat regeringsproposition

om det andra skedet i reformen av universitetens och yrkes- och högskolornas ansöknings- och antagningssystem som ska genomföras 2015. Det föreslås att universitetslagen och yrkes- och högskolelagen ändras så att vid antagning av studerande till studier som leder till enbart lägre högskoleexamen eller till både lägre och högre högskoleexamen genom gemensam ansökan till högskolorna antas endast personer som inte tidigare har avlagt högskoleexamen inom utbildningssystemet i Finland eller mottagit en studieplats i en utbildning som leder till högskoleexamen. I det andra skedet av reformen ska man, genom åtgärder som vidtas av undervisnings- och kulturministeriet samt högskolorna, säkerställa de faktiska och jämlika möjligheterna till branschbyte också för dem som avlagt examen och som tidigare tagit emot en högskoleplats. I det andra skedet ska personer som avlagt högskoleexamen och som tidigare mottagit en studieplats väljas utanför den gemensamma ansökan i separata antagningar till högskolorna. De antagningar som sker utanför den gemensamma ansökan dimensioneras så att en faktisk möjlighet till byte av bransch eller högskola säkerställs. I de antagningar som sker utanför den gemensamma ansökan kan det elektroniska ansökningssystemet för gemensam ansökan utnyttjas."

Med avvikelse från vad som anges i propositionen som gäller det första skedet av reformen har man vid beredningen av denna proposition beslutat att föreslå att det andra skedet av reformen genomförs så att *högskolorna förpliktas att vid den gemensamma ansökan reservera platser för personer som söker sin första studieplats vid en högskola*, i stället för att vid den gemensamma ansökan anta endast personer som söker sin första högskoleplats. På så sätt säkerställs det att också de som redan har tagit emot en studieplats eller avlagt en högskoleexamen ges möjlighet att söka och bli antagna till alla utbildningar som erbjuds personer som söker sin första högskoleplats.

Den föreslagna modellen ger också bättre möjligheter att säkerställa en jämlik behandling av sökande till ansökningsobjekt där endast ett fåtal studerande blir antagna och där

det därför är svårt att fördela platserna mellan förfarandena för gemensam ansökan och separata antagningar.

I propositionen ingår ett förslag om *skyldighet för högskolor att anta överflyttande studerande* samt bestämmelser om antagning av överflyttande studerande och om studierättens längd.

Man vill också förbättra högskolornas förutsättningar för internationellt samarbete genom att göra det möjligt för finländska högskolor att delta i *program för dubbelexamen och gemensam examen* vid högskolor som på basis av den nationella lagstiftningen tar ut avgifter av de studerande för utbildningar som leder till examen.

Det föreslås att yrkeshögskolornas och universitetens *förfaranden för omprövning och rättelse* förenhetligas.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Lagstiftning och praxis

Reservering av platser för dem som ansöker om sin första studieplats

De författningsändringar som gjordes i det första skedet av reformen av antagningen av studerande trädde i kraft vid ingången av 2014. I enlighet med de ändrade bestämmelserna får en del av de studieplatser som ansökan gäller reserveras för personer som inte tidigare har avlagt högskoleexamen inom utbildningssystemet i Finland eller mottagit en studieplats i en utbildning som leder till högskoleexamen. Studieplatser kan reserveras första gången vid antagningen av studerande

hösten 2014 när studerande antas till utbildningar som inleds våren 2015.

Med reservering av platser till personer som ansöker om sin första högskoleplats avses det minimiantal platser som ska reserveras. Om sökande av en första studieplats har större framgång i antagningen än andra sökande ska också flera av dem antas än vad det har reserverats studieplatser för. Om det inte finns ett tillräckligt antal sökande av en första studieplats som uppfyller minimikraven (t.ex. antalet provpoäng), kan ett större antal sökande som inte söker sin första studieplats väljas.

Högskolorna planerar inte att utnyttja möjligheten att reservera platser vid den gemensamma ansökan hösten 2014 eller vid den gemensamma ansökan som ordnas våren 2015. Detta beror dels på att det andra skedet i reformen snart ska inledas, dels på att en studieplats som tas emot inom en utbildning som inleds hösten 2014 eller därefter påverkar därpå följande ansökningar så att den sökanden inte längre betraktas som en sökande som ansöker om en första studieplats. Det innebär att så gott som alla platser borde reserveras för sökande av en första studieplats för att reserveringen ska påverka resultatet av antagningen.

I nuläget fördelas en betydande del av studieplatserna till personer som tidigare har tagit emot en studieplats vid en högskola och/eller avlagt examen (Tabell 1). Genom åtgärder som minskar deras andel av nya studerande som antas vid den gemensamma ansökan frigörs platser för dem som ansöker om sin första högskoleplats. Därmed påskynas övergången från andra stadiet till högskoleutbildning.

Tabell 1: Sökande kalenderåret 2012

	Sammanlagt	A) Varken studieplats vid en högskola eller avlagd högskoleexamen	B) Studieplats vid en högskola eller avlagd högskoleexamen eller bådadera	C) Högskoleexamen avlagd senast 31.7.2012	D) Studieplats vid en högskola 20.9.2010
Antal som tagit emot en studieplats					
Vid en yrkeshögskola ¹	32 051	26 291	5 760	2 332	3 938
%	100 %	82,0 %	18,0 %	7,3 %	12,3 %
Vid ett universitet ²	18 621	12 098	6 583	2 364	5 173
%	100 %	64,8 %	35,2 %	12,7 %	27,7 %
Totala antalet sökande					
Till yrkeshögskoleutbildning ¹	118 488	100 866	17 592	7 286	11 930
%	100 %	85,2 %	14,8 %	6,1 %	10,1 %
Till universitetsutbildning ²	84 511	56 690	27 281	10 761	20 904
%	100 %	67,1 %	32,9 %	12,7 %	24,7 %

Av det totala antalet personer som mottagit en studieplats vid ett universitet varierar andelen sökande som söker sin första studieplats betydligt beroende på utbildningsområde (Tabell 2). När det gäller yrkeshögskolorna är skillnaderna mellan de olika utbildningsområdena betydligt mindre (Tabell 3). På grund av skillnaderna mellan de olika utbildningsområdena är det inte möjligt att fastställa antalet platser som ska reserveras för sökande av sin första studieplats för alla ansökningsobjekt gemensamt, utan de måste bestämmas separat för varje ansökningsobjekt.

¹ Omfattar inte sökande till högre yrkeshögskoleexamen

² Omfattar inte sökande till magisterprogram

Tabell 2: Personer som tagit emot en studieplats vid ett universitet enligt utbildningsområde 2012

	Varken studieplats vid en högskola eller avlagd högskoleexamen	Studieplats vid en högskola eller avlagd högskoleexamen eller båda	Högskoleexamen avlagd senast 31.7.2012	Studieplats vid en högskola 20.9.2011
Militär utbildning	65,4 %	34,6 %	2,6 %	34,0 %
Teologi	70,5 %	29,5 %	18,2 %	16,1 %
Humanistiska vetenskaper	72,6 %	27,4 %	11,3 %	20,6 %
Konstindustriell utbildning	61,4 %	38,6 %	13,9 %	28,7 %
Musik	57,3 %	42,7 %	8,4 %	38,9 %
Teater och dans	72,5 %	27,5 %	5,0 %	27,5 %
Pedagogik	63,1 %	36,9 %	18,8 %	24,2 %
Idrottsvetenskap	36,8 %	63,2 %	34,0 %	45,1 %
Samhällsvetenskap	59,0 %	41,0 %	17,2 %	29,8 %
Psykologi	50,0 %	50,0 %	19,4 %	37,9 %
Hälsvetenskap	36,3 %	63,7 %	53,8 %	22,5 %
Juridik	62,3 %	37,7 %	11,7 %	31,5 %
Handelsvetenskap	70,0 %	30,0 %	5,7 %	26,8 %
Naturvetenskaper	69,8 %	30,2 %	11,5 %	25,2 %
Agrikulturförstvetenskap	62,8 %	37,2 %	14,3 %	29,0 %
Teknikvetenskap	72,9 %	27,1 %	4,1 %	25,1 %
Medicin	29,4 %	70,6 %	10,2 %	65,2 %
Odontologi	31,7 %	68,3 %	12,9 %	59,7 %
Veterinärmedicin	44,9 %	55,1 %	13,0 %	44,9 %
Farmaci	53,9 %	46,1 %	21,4 %	35,9 %
Bildkonst	65,2 %	34,8 %	17,4 %	26,1 %
Sammanlagt	64,7 %	35,3 %	12,7 %	27,7 %

Tabell 3: Personer som tagit emot en studieplats vid en yrkeshögskola enligt utbildningsområde 2012

Utbildningsområde	Varken studieplats vid en högskola eller avlagd högskoleexamen	Studieplats vid en högskola eller avlagd högskoleexamen eller båda-dera	Högskoleexamen avlagd senast 31.7.2012	Studieplats vid en högskola 20.9.2011
Inga uppgifter	89,4 %	10,6 %	3,2 %	8,7 %
Det humanistiska och pedagogiska området	84,1 %	15,9 %	9,0 %	8,1 %
Kulturområdet	75,9 %	24,1 %	11,0 %	16,4 %
Det samhällsvetenskapliga, företagsekonomiska och administrativa området	85,3 %	14,7 %	5,3 %	10,5 %
Det naturvetenskapliga området	85,4 %	14,6 %	3,7 %	11,9 %
Teknik och kommunikation	80,7 %	19,3 %	6,3 %	14,4 %
Naturbruk och miljöområdet	83,7 %	16,3 %	7,2 %	10,2 %
Social-, hälso- och idrottsområdet	79,7 %	20,3 %	10,4 %	11,9 %
Turism-, kosthålls- och ekonomibranschen	88,5 %	11,5 %	3,0 %	9,5 %
Sammanlagt	82,0 %	18,0 %	7,3 %	12,3 %

I tabellerna 1, 2 och 3 beaktas inte studierätt som en sökande har fått före 2011 och som han eller hon efter det har avstått ifrån eller förlorat på grund av t.ex. försummelse att anmäla sig. Enligt statistik som tagits fram från Utbildningsstyrelsens ansöknings-system hade 35,7 procent av dem som tog emot en studieplats vid ett universitet i den gemensamma ansökan våren 2013 tagit emot en plats tidigare efter 2001 (jfr Tabell 1: år 2012 hade 27,7 procent studierätt *den föregående hösten*). På motsvarande sätt hade 25,1 procent av dem som tog emot en studieplats inom utbildning som ledde till yrkeshögskoleexamen tagit emot en plats tidigare efter år 2001 (jfr Tabell 1: år 2012 hade 12,2 procent studierätt *den föregående hösten*). En del av dessa sökande kan dessutom redan ha avlagt examen. Således kan man anta att an-

delen sökande som ansöker om en studieplats som verkligen är deras första studieplats är några procentenheter lägre än de 64,8 procent som anges i tabell 1 i fråga om universitet och möjligen närmare tio procentenheter lägre än de 82,0 procent som anges i tabell 1 i fråga om yrkeshögskolor.

Det är viktigt att notera att det av ikraftträdande bestämmelserna (L 482/2013 och L 483/2013) följer att som sökande av sin första högskoleplats betraktas alla sökande utom de som hör till grupp C i tabell 1 och en del av de sökande i grupp D. Reserveringen av platser gynnar alltså också dem som tagit emot en studieplats före 2014. Antalet studierätter som ska beaktas i den gemensamma ansökan ökar efterhand under de kommande åren. Det är svårt att exakt bedöma hur mycket reserveringen av studieplatser kom-

mer att påverka antagningsresultaten. Om man antar att gruppen av sökande i den ansökan som ordnas hösten 2014 motsvarar gruppen av sökande 2012 och klarar sig i ansökningsprocessen på motsvarande sätt kommer cirka 87 procent av de antagna till universitet (93 procent av de antagna till yrkeshögskolor) inte att ha en tidigare examen. Det kan antas att några procentenheter av de sökande också har tagit emot en studieplats i ansökan våren 2014. För att reserveringen av platser ska ha önskad effekt ska i genomsnitt över 87 procent av platserna vid universitet och i genomsnitt över 93 procent av platserna vid yrkeshögskolor reserveras för sökande av sin första högskoleplats hösten 2014. I fråga om yrkeshögskolorna bör det noteras att om sökandeunderlaget är likadant i framtiden måste man också efter övergångsperioden reservera en betydande andel av platserna för sökande som söker sin första högskoleplats, om reserveringen ska ha önskad effekt.

Vidare bör det noteras att reserveringen av studieplatser för dem som söker sin första högskoleplats också har konsekvenser som beror på att de sökandes beteende ändras. Det kan antas att de sökande överväger noggrannare innan de tar emot en studieplats och avstår från platsen om de inte verkligen avser att studera inom den berörda utbildningen ända till examensnivå. På så sätt riktas studieplatserna till sökande som har mer motivation för den berörda utbildningen. Med tanke på utbildningssystemet fördelas platserna således på ett bättre sätt. I fråga om utbildningar där det inte ens för närvarande finns en tillräcklig efterfrågan för att besätta alla tillgängliga studieplatser kan emellertid allt fler platser bli outnyttjade.

Antagningarna för utbildningar som börjar hösten 2014 var de första där den mottagna studieplatsen har betydelse för huruvida en sökande i kommande antagningar definieras som en sökande som söker sin första studieplats. Det märktes ingen nämnvärd förändring i antalet sökande jämfört med tidigare år. Också antalet studerande som antogs till studier i relation till antalet studerande som tog emot en studieplats förblev nästan oförändrat.

Enplatsregeln

För närvarande gäller den s.k. enplatsregeln vid antagning av studerande till högskolorna bara gemensam ansökan på så sätt att en sökande kan antas till endast ett ansökningsobjekt vid högskolornas gemensamma ansökan. Eftersom studierätt som beviljas vid högskolornas separata antagningar är en del av det totala utbudet, är det skäl att utvidga enplatsregeln till att gälla också andra ansökningsförfaranden. Studierätt som tas emot inom utbildningar som börjar olika terminer begränsas inte. En sökande som antas via ansökningsprocesser som ordnas olika terminer kan ta emot ny studierätt utan att det påverkar studierätt som den sökande redan har.

Fram till 2009 kunde en sökande ta emot en studieplats vid en högskola *per läsår*. Från och med ingången av 2010 begränsades bestämmelsen till att gälla endast de gemensamma ansökningarna och i stället för en studieplats per läsår har de sökande kunnat ta emot en studieplats vid den gemensamma ansökan inom utbildningar som börjar samma *termin*. Ändringen motiverades (RP 7/2009) med att både universiteten och yrkeshögskolorna ordnar antagningar vid olika tidpunkter under året, varför också resultaten av antagningarna offentliggörs vid olika tidpunkter. Tillämpningen av den tidigare bestämmelsen ledde till orimliga situationer ur den sökandes synvinkel, t.ex. när den som ville delta i en utbildning som började i januari redan föregående sommar måste avgöra om han eller hon skulle ta emot en studieplats i en utbildning som började i september eller vänta på antagningen till utbildningen som började i januari och på att resultaten av antagningen offentliggörs.

Efter ändringen 2010 har en sökande utöver en plats som han eller hon tagit emot i samband med gemensam ansökan också kunnat ta emot en studieplats som erbjuds vid en separat antagning inom utbildning som börjar under samma termin. Detta har lett till att det varje år finns sökande som tar emot flera platser, t.ex. en studieplats vid den gemensamma ansökan inom en utbildning som leder till kandidat- och magisterexamen, och dessutom en eller flera studieplatser som endast leder till magisterexamen.

Inom utbildningar som började hösten 2013 tog 153 personer (med finländsk per-

sonbeteckning) emot fler än en studieplats. Oftast tog de sökande emot en plats (vid en yrkeshögskola eller ett universitet) vid den gemensamma ansökan och en plats vid universitetens separata antagningar. Enstaka personer har tagit emot upp till 4 eller 5 studieplatser (flera platser i separata antagningar). Dessa 153 personer tog sammanlagt emot 323 studieplatser. För att kunna ta emot en studieplats som endast leder till magisterexamen ska den sökande ha minst lägre högskoleexamen eller motsvarande kunskaper. Studieplatserna utnyttjas inte på ett ändamålsenligt sätt när en person antas till studier för lägre och högre högskoleexamen vid gemensam ansökan och dessutom till högre högskoleexamen vid separata antagningar. Även om antalet studieplatser som tas emot på det ovannämnda sättet inte är stort i förhållande till det totala antalet nybörjarplatser vid högskolorna ökar inte antalet sökande som antas till högskolorna genom att en person tar emot flera platser inom utbildningar som börjar samma termin. Det leder däremot till att antagningen av andra sökande skjuts upp.

Finländska högskolors deltagande i program för gemensamma och dubbla examina där en utländsk högskola tar ut avgifter

Enligt universitetslagen och yrkeshögskolelagen är den undervisning som leder till högskoleexamen och urvalsproven i anslutning till antagningen av studerande avgiftsfria för både finländska och utländska studerande, med vissa undantag som föreskrivs i lag. Avgiftsfriheten har visat sig vara en utmaning vid utvecklandet och genomförandet av högskolornas gemensamma och dubbla examina när en utländsk samarbetshögskola kan eller, på grund av den nationella lagstiftningen, måste ta ut avgifter för en utbildning.

Med gemensam och dubbel examen avses utbildningsprogram som två eller flera högskolor utvecklar och genomför tillsammans och som leder till ett eller flera examensbetyg. Undervisnings- och forskningsarbete som nyttiggör högskolornas internationalisering bygger ofta på program som genomförs tillsammans med utländska högskolor. Alla

de länder som de finländska högskolorna samarbetar med har inte avgiftsfri högskoleundervisning som leder till examen. I fråga om de internationella gemensamma och dubbla examina tar de utländska samarbetshögskolorna ofta ut avgifter för studierna, vilket har lett till att examen inte är avgiftsfri för finländska och utländska studerande som deltar i program för gemensamma och dubbla examina.

Samarbetet med högskolor som tar ut avgifter har lett till oklara situationer. Även om de finländska högskolorna inte tar ut avgifter av de studerande, står förfarandet i strid med gällande lagstiftning enligt vilken utbildning som leder till högskoleexamen är avgiftsfri för den studerande. Om utländska högskolors avgifter möjliggörs blir förfarandena tydligare samtidigt som universitetens och yrkeshögskolornas möjligheter att delta i internationellt examenssamarbete förbättras.

Undantaget från avgiftsfrihet för utbildning i fråga om internationella gemensamma och dubbla examina förutsätter att universitetslagen och yrkeshögskolelagen ändras. De föreslagna bestämmelserna möjliggör avgifter som utländska högskolor tar ut för deras andel av undervisning som ingår i gemensamma och dubbla examina. Däremot kan finländska högskolor enligt den föreslagna bestämmelsen inte heller i fortsättningen ta ut avgifter, och terminsavgifter som tas ut av utländska högskolor kan inte överföras på dem.

De internationella gemensamma examina är en viktig del i högskolornas internationalisering. Finlands universitet UNIFI ry har till undervisnings- och kulturministeriet lämnat ett förslag till ändring av lagstiftningen så att finländska högskolor kan bevilja examina i fråga om sådana gemensamma och dubbla examina där en utländsk högskola tar ut en avgift av de studerande.

3 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet och i EU

I regeringens proposition RP 44/2012, som gäller det första skedet av reformen, ges en

beskrivning av antagningen av studerande i olika europeiska länder.

Nybörjarplatser riktas till personer som ansöker om sin första högskoleplats

4 Målsättning och de viktigaste förslagen

4.1 Målsättning

Syftet med denna proposition är att för sin del bidra till att sänka åldern för inledandet av högskolestudier och förbättra fördelningen av studieplatser och på detta sätt skapa ett effektivare utbildningssystem, en snabbare övergång från högskoleutbildning till arbetsmarknaden och en högre sysselsättningsgrad.

Man vill göra antagningen till högskolestudier smidigare genom att främja möjligheterna för dem som saknar högskoleplats att söka och antas till utbildning som leder till högskoleexamen. Målet är att så många som möjligt av dem som söker till sin första studieplats som leder till högskoleexamen ska antas av en högskola. Målet är således att bidra till en ökad jämlikhet inom utbildning när högskoleutbildning, som visat sig gå i arv, blir tillgänglig för allt fler. Propositionen syftar också till att för sin del bidra till genomförandet av den samhällsgaranti för unga som avses i regeringsprogrammet.

För att trygga förutsättningarna för de finländska högskolornas internationella examenssamarbete och öka de finländska studerandenas möjligheter på det internationella planet föreslås det att principen om avgiftsfrihet för utbildning som leder till examen ska kunna frångås i fråga om internationella program för dubbla och gemensamma examina. Målet är att förbättra universitetens och yrkeshögskolornas möjligheter att delta i internationella program för gemensamma och dubbla examina och bevilja examen, även om en utländsk högskola tar ut avgifter av de studerande.

4.2 Alternativ för genomförandet

Vid behandlingen av reformens första skede konstaterade grundlagsutskottet att ”det får inte gå så att de som redan har avlagt en högskoleexamen eller tagit emot en högskoleplats hamnar i en oskäligt sämre situation än de som ansöker om sin första studieplats, och det måste också i framtiden vara möjligt att avlägga en högskoleexamen till eller byta studieinriktning”. (GrUU 23/2012 rd). Detta har beaktats i den nuvarande lagstiftningen (36 § 34 mom. i universitetslagen och 28 § 4 mom. i yrkeshögskolelagen) och måste säkerställas också i det andra skedet av reformen.

Vid beredningen har man utgått ifrån att en person också framöver ska kunna ha flera studierätter samtidigt. Denna proposition innehåller inte ändringsförslag som innebär en begränsning av antalet studierätter. En person som studerar vid en högskola eller har avlagt en examen ska i regel ha möjlighet att söka och bli antagen till alla utbildningar som erbjuds personer som ansöker om sin första högskoleplats. Samtidigt ska studerande som byter utbildningsområde eller högskola ha möjlighet till en smidig övergång från en utbildning eller högskola till en annan utan att ansöka om ny studierätt. Målet för reformen ska vara en enkel och så lättförståelig modell som möjligt.

I den nuvarande finansieringsmodellen för universiteten belönas inte universiteten för antalet examina som överskrider målnivån. Detta leder till att universiteten fördelar så många nybörjarplatser som de anser räcka till för att nå examensmålet via olika ansökningsvägar och mellan olika grupper av sökande. När antalet nybörjarplatser som erbjuds via en viss ansökningsväg eller riktas till en viss grupp av sökande ökas innebär det i regel en minskning av nybörjarplatserna via någon annan ansökningsväg eller för någon annan grupp av sökande. För att antalet helt nya studerande ska öka i betydande mån på en kort tid förutsätts det att också det totala antalet antagna ökar.

Vid genomförandet av det andra skedet av reformen ska ansökningsvägarna för följande tre grupper fastställas:

1. Personer som söker sin första studieplats vid en finländsk högskola
2. Överflyttare, dvs. personer som har studierätt vid en högskola och som flyttar över till en annan utbildning, eventuellt från en högskola till en annan, och samtidigt förlorar den tidigare studierätten. Med överflyttning avses inte den situationen när en studerande som har antagits till en utbildning som leder till flera grundexamina riktar in sig på studier inom ramen för studierätten.
3. Personer som redan har avlagt examen inom det finländska högskolesystemet eller personer som önskar avlägga flera examina och söker en annan studierätt. Utgångspunkten är att alla grupper ska erbjudas nybörjarplatser så att ingen grupp hamnar i en oskäligt sämre situation än de som söker sin första studieplats. Högskolorna beslutar om det totala antalet nybörjarplatser och om fördelningen av platserna. Bestämmelserna om den gemensamma ansökan gäller främst sökande som hör till grupperna 1 och 3, eftersom det är fråga om ansökan om *ny* studierätt. Avsikten är att överflyttningar (2) ska ordnas på ett smidigt sätt utanför den gemensamma ansökan.

Vid beredningen har man jämfört två alternativ. Enligt alternativ A ska endast personer som söker sin första högskoleplats antas vid den gemensamma ansökan. Enligt detta alternativ blir högskolorna dock tvungna att ordna tillräckligt många separata ansökningar för dem som ansöker om en ny (t.ex. en andra) studieplats. Ansökningar om överflyttningar ordnas utanför den gemensamma ansökan. Enligt alternativ B kan också andra än de som ansöker om sin första studieplats söka vid den gemensamma ansökan, men högskolorna är skyldiga att reservera platser inom alla ansökningsobjekt vid den gemensamma ansökan för personer som ansöker om sin första högskoleplats, med särskilt föreskrivna undantag. Ansökningar om överflyttningar ordnas utanför den gemensamma ansökan också enligt alternativ B.

Alternativ B har fått mera understöd av högskolorna och andra intressentgrupper och

verkar också vara ett tydligare alternativ med tanke på de sökande. Alternativ B har motiverats med följande argument:

- Eftersom personer som redan har en studieplats och/eller har avlagt examen ska ha möjlighet att söka och antas till alla utbildningar som erbjuds personer som ansöker om sin första studieplats, är det tydligast om ansökningarna ordnas för dessa personer i samband med den gemensamma ansökan.

- Med tanke på de sökande är reservering av platser ett mer lättförståeligt alternativ, eftersom prioriteringen av personer som ansöker om sin första studieplats uttryckligen gjordes genom reservering av platser redan i det första skedet av reformen.

- Genom att reservera platser för dem som ansöker om sin första studieplats istället för att ordna separata ansökningar säkerställer man att det uttryckligen är sökande av sin första plats som prioriteras. Med reservering av platser avses reservering av ett minimiantal platser: om de som ansöker om sin första högskoleplats har större framgång i antagningarna än vad det reserverade antalet platser medger blir ett större antal av dem antagna än vad det finns reserverade platser (platserna kan fördelas till andra sökande endast om de som ansöker om sin första studieplats som uppfyller minimikriterierna inte upptar alla reserverade platser). Om högskolorna är tvungna att strikt fördela nybörjarplatserna genom skilda ansökningar för dem som av söker om sin första högskoleplats och andra sökande, är det beroende på de sökandes handlande möjligt att sökande som redan studerar eller har avlagt examen antas även om de lyckas sämre i antagningarna än de som ansöker om sin första studieplats.

- I fråga om ansökningsobjekt där endast ett fåtal sökande antas (som minst endast 1 sökande), är det i praktiken inte möjligt att rikta platserna till personer som ansöker om sin första studieplats, eftersom också andra sökande måste ha en möjlighet att söka och bli antagna. Detta skulle beaktas i lagstiftningen genom bestämmelser om undantag från skyldigheten att reservera platser. Om reformen genomförs så att den gemensamma ansökan reserveras endast för personer som ansöker om sin första studieplats, bör undantaget föreskrivas antingen så att andra sökande

de än sådana som ansöker om sin första studieplats kan söka till vissa ansökningsobjekt via den gemensamma ansökan eller så att vissa ansökningsobjekt står helt utanför den gemensamma ansökan. Detta är ett invecklat förfarande som är svårbegripligt för de sökande.

- Med tanke på principen om likabehandling har det också i fråga om utbildningarna på främmande språk ansetts vara problematiskt att reservera platser för personer som söker sin första högskoleplats. I praktiken medför reservering av platser att personer som utomlands har avlagt högskoleexamen eller examen som ger högskolebehörighet gynnas. Enligt alternativ B kan ett undantag från skyldigheten att reservera platser föreskrivas i fråga om utbildning på främmande språk.

Enligt förslaget beslutar högskolorna också i det andra skedet av reformen om antalet nybörjarplatser som ska reserveras för sökande av sin första studieplats så att inom alla utbildningar som erbjuds dessa sökande reserveras ett skäligt antal platser också för andra sökande.

I fråga om antagningen till studier inom den andra cykeln (universitetens program som leder till magisterexamen och programmen som leder till högre yrkeshögskoleexamen) är det inte ändamålsenligt att reservera platser för sökande som inte har examen inom den andra cykeln eller inte har tagit emot studierätt, eftersom universitetsstudierande oftast beviljas rätt att studera för magisterexamen redan när de beviljas studierätt för lägre examen. Det är inte heller möjligt att enkelt fastställa vem som ansöker om sin första plats inom utbildningar inom den andra cykeln. I praktiken har sökande med en utländsk kandidatexamen en betydande fördel om platser reserveras.

Enligt de föreslagna bestämmelserna är högskolorna skyldiga att reservera platser för dem som ansöker om sin första högskoleplats inom alla de utbildningar inom den första cykeln som omfattas av den gemensamma ansökan, dvs. vid antagningen av studerande till utbildning som leder till yrkeshögskoleexamen, lägre högskoleexamen, både lägre och högre högskoleexamen samt enbart högre högskoleexamen inom utbildningar där

lägre högskoleexamen inte ingår i utbildningsprogrammet (medicin och odontologi). Högskolorna beslutar om antalet platser som ska reserveras.

Enligt förslaget gäller skyldigheten att reservera platser dock inte vid antagning av studerande till utbildning på främmande språk eller vid antagning av studerande till utbildning där högskolan antar så få studerande att reservering av platser försätter de sökande i en oskäligt olika ställning. Högskolorna får också i fortsättningen besluta om antagningen, men i lagen föreslås en möjlighet att vid behov utfärda närmare bestämmelser om detta genom förordning av statsrådet. Vid beredningen har man konstaterat att det inte heller är ändamålsenligt att reservera platser inom utbildning som är avsedd för personer som redan är i arbetslivet. Det är främst yrkeshögskolorna som ordnar utbildning som är utformad så att den kan genomföras vid sidan av arbetet. Behörigheten att söka till dessa utbildningar bestäms separat av yrkeshögskolorna.

I samband med beredningen har representanter för högskolor som erbjuder konstutbildning föreslagit att man på grund av utbildningsområdets särart inte heller vid antagningen till konstutbildningar ska behöva reservera platser för dem som ansöker om sin första högskoleplats. I denna proposition föreslås dock inte bestämmelser om undantag för vissa områden. Bestämmelsen om att inte behöva reservera platser på grund av att endast ett fåtal studerande kan antas kan tillämpas även i fråga om konstutbildningen.

I fråga om platser som ska reserveras för personer som ansöker om sin första högskoleplats kan det vara svårt att beakta skäligheten utgående från "andelen sökande i olika persongrupper av alla sökande", eftersom andelen sökande i olika persongrupper inte nödvändigtvis beskriver den verkliga efterfrågan. Exempelvis kan olika aktörers kampanjer i sociala media öka andelen sökande i vissa persongrupper. Antalet förstahandssökande är en något bättre indikator, men säger slutligen inte heller något om hur seriösa sökandena är. Ofta är den bästa indikatorn för skälighet i fråga om en kvot antalet personer i olika grupper av sökande som antagits vid tidigare antagningar.

Det är högskolornas uppgift att bestämma antalet platser som ska reserveras. Undervisnings- och kulturministeriet följer systemet med reservering av platser och hur reserveringen påverkar resultaten.

Gemensam ansökan

Eftersom det i denna proposition föreslås bestämmelser om en skyldighet att reservera platser inom utbildningar inom den gemensamma ansökan bör samtidigt bestämmelserna om ansökningsobjekten inom den gemensamma antagningen preciseras. I dagens läge (lagstiftningen enligt reformens första skede) föreskrivs om ansökningsobjekten inom den gemensamma ansökan som följer:

36 § 2 mom. i universitetslagen: ”Vid antagning av studerande till studier som leder antingen till enbart lägre högskoleexamen eller till både lägre och högre högskoleexamen eller till enbart högre högskoleexamen ordnas antagningen av studerande med en gemensam ansökan till högskolorna. Gemensam ansökan till högskolorna används dock inte vid antagning av studerande till annan utbildning än sådan som finansieras med stöd av denna lag eller vid antagning av överflyttande studerande. Ett universitet kan dessutom fatta beslut om att den gemensamma ansökan inte omfattar utbildning på främmande språk samt sådan utbildning som riktas till en specifik målgrupp och i fråga om vilken universitetet har bestämt de sökandes behörighet separat.”

28 § 2 mom. i yrkeshögskolelagen: ”Vid antagning av studerande till studier som leder till yrkeshögskoleexamen eller högre yrkeshögskoleexamen ordnas antagningen av studerande med en gemensam ansökan till högskolorna. Gemensam ansökan till högskolorna används dock inte vid antagning av studerande till annan utbildning än sådan som finansieras med stöd av denna lag eller vid antagning av överflyttande studerande. En yrkeshögskola kan dessutom fatta beslut om att den gemensamma ansökan inte omfattar utbildning på främmande språk samt sådan utbildning som riktas till en specifik målgrupp och i fråga om vilken yrkeshögskolan har bestämt de sökandes behörighet separat.”

Inom utbildningarna inom den första cykeln varierar högskolornas praxis i någon mån när det gäller vilka ansökningar som står utanför den gemensamma ansökan. I de flesta yrkeshögskolor har studerande som antagits på basis av studier som avlagts inom den öppna högskoleundervisningen antagits vid gemensam ansökan. Hösten 2014 kommer emellertid yrkeshögskolorna att ändra sin praxis så att antagningar på basis av studier inom den öppna högskoleundervisningen ordnas med separata ansökningar. Också vid universiteten är det vanligare att antagningen på basis av studier inom den öppna universitetsutbildningen ordnas utanför den gemensamma ansökan. I utlåtandena med anledning av utkastet till regeringens proposition ansåg yrkeshögskolorna det vara naturligare att antagningar på basis av studier inom den öppna högskoleundervisningen ordnas genom separata ansökningar.

Högskolorna har också olika praxis för när de prestationer som utgör grund för antagningen ska vara genomförda, dvs. om studierna ska ha avklarats före ansökan (på våren) eller först kort före antagningen. Även om uppgifter om de prestationer och resultat som ger behörighet för studier inte är tillgängliga under ansökningstiden, kan ansökan ändå ordnas. Så gör man redan nu i fråga om studentexamen: resultaten för de studentskrivningar som ordnas på våren fås först efter det att ansökningstiderna har löpt ut.

För närvarande ordnar universiteten ett stort antal separata ansökningar varav en del ordnas exakt samtidigt som den gemensamma ansökan. Våren 2013 fanns det på Utbildningsstyrelsens ansökningstjänst universitetsansökan.fi 482 ansökningsobjekt inom universitetens gemensamma ansökan och 1 378 ansökningsobjekt inom de separata ansökningarna. För 124 av objekten i de separata ansökningarna ordnades ansökningstiden samtidigt som för objekten vid den gemensamma ansökan. För 497 ansökningsobjekt vid de separata ansökningarna löpte ansökningstiden ut först efter det att ansökningstiden för den gemensamma ansökan hade löpt ut (1.4.2013). I de separata ansökningarna gällde 429 objekt utbildningar som leder till endast lägre eller högre högskoleexamen. I dagens läge ordnar högskolorna inte separata

ansökningar i någon större omfattning. En skäl原因 grund till att ansökningar ordnas utanför den gemensamma ansökan kan anses vara att ansökningstiden och/eller tidpunkten för utbildningen inte passar ihop med tidtabellen för den gemensamma ansökan. Genom att ta in detta kriterium i lagen, kan antalet ansökningar utanför den gemensamma ansökan begränsas.

Separata ansökningar ordnas inte bara via Utbildningsstyrelsens ansökningssystem utan också via universitetens egna ansökningstjänster och ansökningssystem. I flera fall är det möjligt att söka till samma utbildning vid den gemensamma ansökan och dessutom vid en separat ansökan som ordnas inom samma eller något olika tidtabeller. Det skulle vara tydligare för de sökande om man i så stor omfattning som möjligt sökte till utbildningar med gemensam ansökan så att ett och samma ansökningsobjekt kan ha avvikande antagningsgrunder som erbjuds som alternativa antagningsgrunder vid den gemensamma ansökan.

Med stöd av det som anförs ovan föreslås det att de grunder i bestämmelserna på vilka högskolorna kan ordna antagning utanför den gemensamma ansökan preciseras. Enligt förslaget kan universiteten eller högskolorna besluta att en ansökan står utanför den gemensamma ansökan endast i fråga om utbildning på främmande språk och sådan utbildning som riktas till en specifik målgrupp och i fråga om vilken universitetet eller högskolan har bestämt de sökandes behörighet separat och som inte kan ordnas inom samma tidtabell som den gemensamma ansökan. Dessutom ska antagningar på basis av studier inom den öppna högskoleundervisningen samt antagning av överflyttande studerande få lämnas utanför gemensam ansökan.

På så sätt kan antagningar på basis av framgång i vetenskapstävlingar och andra antagningsförfaranden som avviker från förfarandet vid den huvudsakliga antagningen ordnas i större omfattning inom ramen för den gemensamma ansökan när antagningen gäller studierätt som träder i kraft i början av en termin och antagningsprocessen kan ordnas inom samma tidtabell som den gemensamma ansökan.

Det är problematiskt för universiteten att ordna ansökningarna till magisterprogrammen på främmande språk och på finska och svenska på olika tider. Därför är det motiverat att universiteten kan ordna ansökningarna till studier på finska och svenska tillsammans med ansökningarna till studier på främmande språk vid samma, från den gemensamma ansökan avvikande tidpunkt. Det föreslås att också antagningen av överflyttande studerande ska få lämnas utanför den gemensamma ansökan. Dessa studerande ska ändå i vissa fall kunna ansöka om studieplats via gemensam ansökan.

Överflyttande studerande

Med överflyttande studerande avses i denna proposition en person vars studierätt överförs från en yrkeshögskola till en annan yrkeshögskola eller från ett universitet till ett annat universitet till studier inom ett motsvarande eller nära anknytande utbildningsområde, samt en person vars studierätt överförs inom en högskola på så sätt att målexamen eller examensbenämningen ändras. Högskolan beslutar om förutsättningarna för överflyttandet, som kan anknyta till exempelvis den studerandes studieprestationer eller studieframgång.

För att minska efterfrågan på "onödig" studierätt bör antagningen av överflyttande studerande kraftfullt främjas. Det förutsätter nya bestämmelser, utveckling av informationssystemen och gemensamma förfaranden.

I dagen läge är förfarandena för ansökan om överflyttning oklara och möjlighet att flytta över studierätt erbjuds inte systematiskt. Förfarandena måste förenhetligas och överflyttningarna måste stödjas bättre genom centraliserade informationssystem (Utbildningsstyrelsen). I fråga om antagningar som genomförs genom ansökan om överflyttning föreslås det att det på författningsnivå ska föreskrivas att högskolorna kan kräva att överflyttande studerande avstår från sin ursprungliga studierätt när de flyttar över från en högskola till en annan. I synnerhet vid universiteten, men också i rättslitteraturen (Tarmo Miettinen, Opiskeluvoikeuden saaminen ja lakkaaminen yliopistossa, Edilex 2013/28 (på finska)) har det framförts att studerande inte

kan förpliktas att avstå från den ursprungliga studierätten med stöd av de gällande bestämmelserna. Vid överflyttande av studierätt bör också den tidigare studietiden dras av från den totala studietid som den studerande är berättigad till, eftersom det uttryckligen är fråga om överflyttande av studierätt från en högskola till en annan. Eftersom det för närvarande inte finns ett enhetligt förfarande för beräkning av den återstående studietiden är det skäl att föreskriva om detta i lag.

Undervisnings- och kulturministeriet har tillsatt en arbetsgrupp med uppgift att koordinera och stödja utvecklingen av yrkeshögskolornas och universitetens studerandantagning, fastslå utvecklingslinjer för yrkeshögskolornas och universitetens elektroniska ansökningssystem och riksomfattande gemensamma ansökningar och fungera som ledningsgrupp för projektet högskolornas elektroniska ansökningssystem. I gruppens finns representanter för undervisnings- och kulturministeriet, Utbildningsstyrelsen, yrkeshögskolorna, universiteten, studentorganisationerna och studiehandledarna inom utbildningen på andra stadiet. Utvecklingsgruppen beredde 2013 rekommendationer för utvecklande av förfarandena för överflyttande av studierätt. Rekommendationerna finns publicerade på UKM:s webbplats på adressen

www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Koulutus/koulutuspolitiikka/vireillakoulutus/opiskelijavalinnat/liitteet/20131202_Opiskelijavalintojen_kehittamisryhmä-Opiskelijavalintasuositukset-I.pdf

och

www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Koulutus/koulutuspolitiikka/vireilla_koulutus/opiskelijavalinnat/liitteet/20131202_Opiskelijavalintojen_kehittamisryhmä-Opiskelijavalintasuositukset-II.pdf

Enligt rekommendationerna ska utbildningarna fastställa de områden inom vilka överflyttande studerande antas på basis av genomförda studier. Högskolorna ska fastställa antagningsgrunderna och skapa flexibla

förfaranden för överflyttande tillsammans med närliggande utbildningsområden. Grunderna för överflyttande ska utgå från tidigare studierätt och genomförda, av högskolan fastställda högskolestudier och framgång i dessa studier. För att fastställa vilka studier som krävs för överflyttandet förutsätts samarbete mellan de olika områdena. Vid behov kan överflyttande studerande även hänvisas till lämplighetstest. Det ska också vara möjligt att ordna separata urvalsprov för överflyttande studerande, om inte studieframgången särskiljer de sökande i tillräcklig mån. I regel ska studierätt kunna flyttas över först efter ett års studier, dock så att man kan ansöka om överflyttande i slutet av det första läsåret.

Information om möjligheten att flytta över studierätt är till nytta inte bara för dem som planerar överflyttande utan också för dem som inte har antagits till den utbildning som var deras första förstahandsval och därför är tvungna att överväga om de ska ta emot en studieplats inom en utbildning som de är mindre intresserade av. Enligt rekommendationerna ska uppgifterna om antalet överflyttande studerande som antas anges så noggrant som möjligt. Det är klart att det kan vara omöjligt att ange ett exakt antal, eftersom antalet varierar t.ex. enligt hur många lediga platser det finns på årskursen i fråga. Det ska åtminstone anges inom vilka marginaler antalet kan variera eller konstateras att överflyttande studerande inte antas.

Ansökningar för överflyttande studerande kan ordnas genom tjänsten studieinfo.fi, som drivs av Utbildningsstyrelsen. Högskolorna ska föra in uppgifter om möjligheterna att flytta över studierätt enligt en gemensam beskrivningsmodell. I beskrivningen anges från vilka utbildningsområden studierätt kan flyttas över till en viss utbildning. Högskolorna ska emellertid inte vara skyldiga att använda tjänsten studieinfo.fi vid antagning av överflyttande studerande. Dessutom ska exempelvis befintliga interna överflyttningsförfaranden vid högskolorna få fortsätta. Avsikten är inte att göra sådana smidiga förfaranden där studerande t.ex. kan byta huvudämne genom att själv meddela om det mer komplicerade.

Enligt rekommendationerna kan ansökningar om överflyttande av studierätt ordnas inom en enhetlig tidtabell två gånger per år eller så kan en kontinuerlig ansökningstid tillämpas inom sådana områden där alla som uppfyller vissa kriterier antas. I beslutet om antagning av en överflyttande studerande inkluderas information om kompletterande studier som den studerande eventuellt förutsätts genomföra. Det rekommenderas också att beslutet ska innehålla uppgifter om vilka tidigare studier som tillgodoräknas.

Om högskolorna inför de rekommenderade förfarandena för överflyttande av studierätt på ett övergripande sätt och om man lyckas minska efterfrågan på ny studierätt i fråga om dem som redan studerar, kan flera platser reserveras vid den gemensamma ansökan för dem som söker sin första högskoleplats. Eftersom överflyttningarna möjliggör mer mångsidiga studievägar främjas också utexamineringen av de överflyttande studerandena.

I rekommendationerna behandlas inte sådana fall där studierna inom en utbildning (eller närliggande utbildningsområde) inte kan avläggas som biämnesstudier och där grunderna för överflyttande av studierätt i praktiken inte skiljer sig från antagningsgrunderna vid gemensam ansökan. Detta beror på att grunderna för antagning till denna typ av utbildningar i praktiken enligt förslaget är likadana för överflyttande studerande och personer som söker ny studierätt. Det innebär att det sannolikt är svårt att ordna ansökningar skilt för båda grupperna och det skulle kunna leda till att fel grupp plötsligt gynnas. Det kommer sannolikt inte att införas förfaranden för överflyttande av studierätt inom alla områden.

Med anledning av vad som framförs ovan föreslås det att en definition av överflyttande studerande ska tas in i lagen. Syftet med definitionen är att betona betydelsen av överflyttande av studierätt vid antagningen av studerande. Det föreslås dessutom att det föreskrivs om upphörande av studierätt i samband med antagningen av överflyttande studerande och om den studierätt som återstår efter överflyttande.

Enligt de föreslagna bestämmelserna kan också ansökningar om överflyttande av stu-

dierätt ordnas som en del av den gemensamma ansökan, även om det antagligen kommer att vara vanligare att de ordnas separat vid en annan tidpunkt. I princip ska det vara möjligt för högskolorna att ordna antagningen till utbildningarna så att alla sökande till en viss utbildning söker ansökningsobjektet vid den gemensamma ansökan, inom vilken det skapas olika antagningsvägar för det huvudsakliga antagnings sättet, för antagning på basis av studier inom den öppna universitetsutbildningen och för antagningen av överflyttande studerande.

I regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 39 och 41 § i universitetslagen och ändring av yrkeshögskolelagen (RP xx/2014 rd) föreslås en bestämmelse om att en studerande ska kunna anmäla sig som frånvarande under det första läsåret endast i det fall att han eller hon 1) fullgör tjänstgöring enligt värnpliktslagen (1438/2007), civiltjänstlagen (1446/2007) eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor (194/1995); 2) tar ut moderskaps-, faderskaps- eller föräldraledighet eller 3) på grund av egen sjukdom eller skada är oförmögen att inleda sina studier. Avsikten är att bestämmelsen också ska tillämpas på antagningen av överflyttande studerande.

Enplatsregeln

Det föreslås att bestämmelserna ändras så att en sökande kan ta emot endast en studierätt till utbildningar som börjar samma termin. En utvidgning av enplatsregeln kan i någon mån göra det svårare att besätta platserna inom magisterprogrammen på främmande språk. Inom dessa utbildningar kan uppgifterna om antalet studerande som inte tar emot sin studieplats bli klara i ett så sent skede att högskolorna inte längre kan besätta platserna med sökande som redan har tagit emot en studieplats inom någon annan utbildning. De flesta av dem som har tagit emot flera studieplatser har tagit emot en plats vid den gemensamma ansökan och ytterligare en plats i antagningar utanför den gemensamma ansökan. Det är således inte fråga om ett ändamålsenligt utnyttjande av studieplatser.

Förenhetligande av förfarandena för rättelse och omprövning

Enligt 82 § i universitetslagen får den som har ansökt om att bli antagen som studerande hos universitetet skriftligen söka rättelse i antagningsbeslutet *inom 14 dagar från det att resultatet av antagningen offentliggjordes*. Enligt 57 § i yrkeshögskolelagen får den som har ansökt om att bli antagen som studerande hos yrkeshögskolans organ begära omprövning av antagningsbeslutet *inom 14 dagar från delfäendet av beslutet*.

Det finns inga skäl till att ha olika bestämmelser inom högskolesektorerna; de gör det rentav svårare att skapa gemensamma förfaranden för högskolornas gemensamma ansökan. Högskolorna har ansett att tidpunkten för offentliggörandet av resultatet av antagningen på grund av sin entydighet är ett bättre alternativ för att fastställa tidpunkten för när tidsfristen börjar.

Det föreslås att bestämmelserna om beräkningen av tidsfristen för att söka rättelse eller begära omprövning förenhetligas så att tiden både vid universiteten och vid yrkeshögskolorna börjar löpa från och med offentliggörandet av resultatet av antagningen.

Offentliggörande av resultatet har inte tidigare definierats i författningar eller i förarbetena till lagarna. Därför är det skäl att i samband med lagändringen ge en definition på vad som avses med offentliggörande av resultatet. I praktiken får de sökande oftast veta resultaten via en nättjänst. I detaljmotiveringen i denna proposition tas ställning till vad som avses med offentliggörande av resultatet.

I detaljmotiveringen tar man också ställning till om beslut om behörighet för studier eller mellanresultat vid antagningar som består av flera skeden är överklagbara beslut, dvs. om det är fråga om ”offentliggörande av resultatet av antagningen”.

5 De viktigaste förslagen

I syfte att förbättra situationen för dem som söker sin första högskoleplats föreslås det att högskolorna förpliktas att reservera platser för sökande av sin första högskoleplats inom

alla de utbildningar inom den första cykeln som omfattas av gemensam ansökan, dvs. vid antagningen av studerande till utbildning som leder till yrkeshögskoleexamen, lägre högskoleexamen, både lägre och högre högskoleexamen samt enbart högre högskoleexamen inom utbildningar som universiteten ordnar så att lägre högskoleexamen inte ingår i utbildningsprogrammet. Avsikten är att högskolorna ska besluta om antalet platser som ska reserveras. Enligt förslaget gäller skyldigheten att reservera platser dock inte vid antagning av studerande till utbildning på främmande språk eller vid antagning av studerande till utbildning där högskolan antar så få studerande att reservering av platser försätter de sökande i en oskäligt olika ställning. I fråga om yrkeshögskolorna föreslås skyldigheten att reservera platser inte heller gälla antagningen till sådan utbildning som riktas till en specifik målgrupp och i fråga om vilken yrkeshögskolan har bestämt de sökandes behörighet separat. I dessa fall ska högskolan få besluta om antagningen.

För att göra ansökningssystemet tydligare och minska förekomsten av avvikande tillvägagångssätt vid högskolorna föreslås det att de grunder i bestämmelserna på vilka högskolorna kan ordna antagning utanför den gemensamma ansökan preciseras: enligt förslaget ska högskolorna få besluta att en ansökan står utanför den gemensamma ansökan endast i fråga om utbildning på främmande språk och sådan utbildning som riktas till en specifik målgrupp där högskolan har bestämt de sökandes behörighet separat och som inte kan ordnas inom samma tidtabell som den gemensamma ansökan. Också de antagningar som sker på grundval av studier inom den öppna högskoleundervisningen och antagningen av överflyttande studerande kan lämnas utanför den gemensamma ansökan, även om de också kan ordnas inom ramen för gemensam ansökan.

När det gäller utbildningen inom den andra cykeln föreslås en precisering av grunderna för när utbildningen kan lämnas utanför den gemensamma ansökan: enligt förslaget ska universiteten/högskolorna få besluta att utanför den gemensamma ansökan lämna också finsk- eller svenskspråkig utbildning som enbart leder till magisterexamen eller högre yr-

keshögskoleexamen och till vilken ansökan ordnas i samband med ansökan till utbildning på främmande språk.

För att möjliggöra antagning av överflyttande studerande och minska efterfrågan på nya studieplatser i fråga om studerande som byter utbildningsområde eller högskola föreslås bestämmelser om förlust av studierätt i samband med antagning av överflyttande studerande och om den återstående studierätten efter överflyttandet. Det föreslås att till universitetslagen och yrkeshögskolelagen fogas en definition av överflyttande studerande och bestämmelser om att en överflyttande studerandes studierätt vid den högskola han eller hon lämnar upphör vid överflyttningen. Om en studerande antas som överflyttande studerande bestäms studierätten enligt den nya examen. Den tid som har utnyttjats för studier enligt den tidigare studierätten dras av från den nya studierätten.

För att så många som möjligt ska få en studieplats preciseras en platsregeln så att en sökande får ta emot endast en studieplats i en utbildning som leder till grundexamen bland de utbildningar som börjar samma termin, med beaktande av den gemensamma ansökan och antagningarna utanför den.

För att garantera att de sökande behandlas lika förenhetligas bestämmelserna om beräkningen av tidsfristen för sökande av rättelse eller omprövning i beslut om antagning av studerande så att tiden både vid universiteten och vid yrkeshögskolorna börjar löpa från och med offentliggörandet av resultatet av antagningen.

6 Propositionens konsekvenser

6.1 Samhälleliga konsekvenser

Det första och andra skedet av reformen av antagningen av studerande har följande tre konsekvenser:

1. När det reserveras tillräckligt med platser för dem som ansöker om sin första studieplats kommer flera sådana sökande att antas. I övergångsskedet kommer detta att gynna också dem som har tagit emot en studieplats före 2014 men inte har avlagt examen.

2. Sökandenas beteende förändras när mottagandet av en plats har betydelse med tanke

på den sökandes ställning vid kommande antagningar. Det är sannolikt att de sökande inte längre på samma sätt som tidigare kommer att ta emot platser i sådana utbildningar där de inte har för avsikt att studera ända till examen. Det leder till att platserna riktas till mer motiverade personer. Med tanke på utbildningssystemet fördelas alltså platserna på ett bättre sätt. När det gäller ansökningsobjekt med låg efterfrågan kan en ytterligare konsekvens bli att man inte kan besätta alla nybörjarplatser.

3. I fråga om nya studieplatser kan efterfrågan minskas genom att öka antagningen av överflyttande studerande. På så sätt kan platserna i den gemensamma ansökan i större omfattning reserveras för dem som söker sin första högskoleplats. Det bör dock noteras att det totala antalet studieplatser knappast kommer att öka, eftersom högskolorna kommer att sträva efter att nå examensmålen men inte att överskrida dem. Platser för överflyttande studerande innebär färre platser inom den gemensamma ansökan. Högskolornas planering av antagningen av studerande underlättas emellertid av att det inte uppstår onödiga studierätter. Därmed kan antagningarna dimensioneras bättre. Dessutom främjar överflyttning utexaminering av studerande.

Den konsekvens som anges i punkt 2 realiserades redan i de antagningar som ordnades våren 2014. Beroende på högskolornas beslut börjar konsekvensen enligt punkt 1 att förverkligas våren 2015 eller i större omfattning våren 2016 i och med de här föreslagna ändringarna av bestämmelserna som föreskriver en skyldighet att reservera platser. Konsekvensen enligt punkt 3 kommer likaså att realiseras våren 2016 när högskolorna börjar organisera förfarandena för överflyttande av studierätt i större omfattning.

6.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

Ibrukttagandet av en riksomfattande gemensam ansökan till högskolorna och reserveringen av nybörjarplatser för dem som ansöker om sin första högskoleplats enligt reformens första skede ställer höga krav på utbildningsinformationen i övergångsskedet. Den skyldighet för högskolorna att reservera

platser som föreslås i denna proposition ökar kraven ytterligare. Högskolorna ska erbjuda information för de sökande samt för dem som ger handledning om studier och ansökning, så att de sökande får en korrekt bild av vad mottagandet av en studieplats innebär med tanke på de framtida ansökningsmöjligheterna och ansökningsvägarna. Sökande som redan har avlagt en examen och som överväger att byta utbildningsområde behöver också utbildningsinformation för att klarlägga den nya situationen.

När ansökningarna till högskolorna ordnas så att de i större omfattning koncentreras till den gemensamma ansökan medför det arbete vid högskolorna. Processerna för antagningen av studerande till högskolorna förenhetligas och strömlinjeformas.

Följden av att gynna dem som ansöker om sin första högskoleplats kan bli att de sökande inte längre i samma utsträckning som tidigare tar emot en studieplats inom en utbildning där de inte har för avsikt att avlägga examen. Detta kan i sin tur medföra en markant ökning av efterfrågan på öppen högskoleundervisning. Det kan vara motiverat att planera utbudet av öppen högskoleundervisning så att det särskilt svarar mot denna efterfrågan.

Möjligheten att ordna dubbla och gemensamma examina tillsammans med utländska högskolor som tar ut avgifter av sina studerande förtydligar förfarandena och gör att högskolorna kan fortsätta att samarbeta med sådana länder som på grund av den nationella lagstiftningen kan eller måste ta ut avgifter av de studerande.

6.3 Ekonomiska konsekvenser

Utvecklingen av datasystemen för högskolornas gemensamma ansökan (KSHJ-projektet) pågår vid Utbildningsstyrelsen sedan 2010. Delar av samma systemhelhet utvecklas som en del av servicehelheten för lärande inom ramen för SADe-programmet i syfte att svara på behoven i fråga om den gemensamma ansökan till andra stadiet och annan utbildning efter grundskolan. De systemegenskaper som krävs för det första skedet av reformen av antagningen av studerande införs hösten 2014.

Det andra skedet av reformen förutsätter en vidareutveckling av datasystemen inom Utbildningsstyrelsens tjänster. De systemegenskaper som krävs för det andra skedet av reformen ska till den del som gäller information om utbildningsutbudet vara klara våren 2015. Övriga ändringar kan ännu genomföras hösten 2015 med tanke på antagningarna våren 2016.

Datasystemet behöver byggas ut i synnerhet när det gäller ansökningar för överflyttande studerande och ändringen av enplatsregeln. Antagningen av överflyttande studerande förutsätter att informationen om utbildningsutbudet och ansökningsblankettens egenskaper utvecklas. Kostnaderna för utvecklandet av datasystemen beräknas uppgå till sammanlagt 1 400 000 euro åren 2014–2016. De egenskaper som därefter byggs ut kommer att öka de årliga drifts- och underhållskostnaderna för högskolornas ansöknings- och antagningstjänster med uppskattningsvis 150 000 euro från och med 2016.

7 Beredningen av propositionen

Efter överlämnandet av den regeringsproposition som gäller genomförandet av reformens första skede har reformens andra skede förberetts i samarbete med högskolorna och andra intressentgrupper. På uppdrag av en arbetsgrupp som tillsatts av undervisnings- och kulturministeriet för att utveckla antagningen av studerande genomfördes ett utredningsarbete som resulterade i en beskrivning av vilka förfaranden för överflyttning som för närvarande tillämpas vid yrkeshögskolorna och universiteten. Arbetsgruppen förberedde också rekommendationer för utveckling av antagningen av studerande till högskolorna.

Undervisnings- och kulturministeriet har ordnat flera seminarier och verkstäder för intressegrupperna med anledning av det andra skedet av reformen av antagningen av studerande.

7.1 Remissyttranden och hur de har beaktats

Utlåtanden om utkastet till lag begärdes av samtliga högskolor samt av de viktigaste stu-

dent-, arbetstagar- och arbetsgivarorganisationerna och myndigheterna. Sammanlagt 54 utlåtanden lämnades in. Samtliga universitet och 15 yrkeshögskolor gav utlåtanden. Vid remissförfarandet innehöll utkastet till propositionen förslag till en handläggningsavgift som skulle tas ut av dem som ansöker på grundval av en utländsk examen.

Det rådde delade meningar om den föreslagna handläggningsavgiften. Sexton remissinstanser, bland dem ett universitet och flera yrkeshögskolor, understödde förslaget. Ett motsvarande antal, bland dem de studerandeorganisationer som gav utlåtande, ansåg det vara en dålig idé eller ställde sig tveksamma till förslaget. Resten tog inte ställning till förslaget. Den huvudsakliga orsaken till motståndet mot avgiften var att man är orolig för att den minskar utländska studerandes motivation att söka sig till finländska högskolor. Studerandeorganisationerna ansåg att förslaget ur alla synvinklar hämmar universitetens internationalisering. Man önskade ytterligare klarhet i bestämmelsen i fråga om vissa specialgrupper (IB-, EB-, Reifeprüfung-examina, sökande från de nordiska länderna). I stället för ansökningsavgifter föreslog flera remissinstanser att terminsavgifter ska få tas ut hos studerande från länder utanför EU/EES-området. Sättet på vilket avgiften enligt förslaget ska tas ut fick emellertid klart stöd hos remissinstanserna. Med anledning av remissyttrandena har en precisering som gäller IB-, EB- och Reifeprüfung-examina och sökande från de nordiska länderna fogats till detaljmotiveringen till lagen.

Förslaget att i samband med gemensamma och dubbla examina tillåta avgifter som tas ut av utländska högskolor fick brett understöd i utlåtandena. Studerandeorganisationerna (SAMOK och FSF) ansåg emellertid att det finns en risk för att arrangemanget utnyttjas för att kringgå kravet på avgiftsfrihet. I flera utlåtanden ansåg man det vara viktigt att finländska universitet på motsvarande sätt får ta ut avgifter av studerande från länder utanför EU/EES-området.

De flesta remissinstanser ansåg det vara motiverat att gemensam ansökan allt tydligare tas som utgångspunkt vid antagning av studerande och att villkoren för och tilläm-

pandet av separat antagning fastställs i lag. I flera utlåtanden konstaterades det att antagning på basis av studier inom den öppna högskoleundervisningen entydigt ska kunna ske genom separat antagning. Detta önskemål har genomförts i lagförslaget.

Det att studieplatser reserveras för dem som ansöker om sin första studieplats understöddes allmänt i utlåtandena. Studerandeorganisationerna tvivlade emellertid på att arrangemanget kommer att fungera och befara- de att det leder till mellanår: en studerande tar eventuellt inte emot en studieplats som är andrahandsalternativ eller söker inte ens till en sådan, eftersom det gör det svårare att söka till den önskade studieplatsen i framtiden. Omfattningen och tolkningen av skyldigheten att reservera platser väckte frågor. Det föreslagna bemyndigandet för undervisnings- och kulturministeriet att utfärda förordning mötte kritik. I detta förslag har bemyndigandet slopats.

Den definition av överflyttande studerande som ges i lagen understöddes i regel i utlåtandena. Det fanns önskemål om att definitionen tas in i en särskild paragraf eller åtminstone i ett separat moment. I detta förslag har definitionen tagits in som ett eget moment i den paragraf som gäller antagning av studerande. I synnerhet i studerandeorganisationernas utlåtanden konstaterades det att fastställandet av studietiden i fråga om överflyttande studerande kräver ytterligare granskning. Såväl bestämmelserna som motiveringen har preciserats till följd av detta.

Frånsett vissa studerandeorganisationer godkände remissinstanserna regeln om en studieplats per termin. Enligt de berörda studerandeorganisationernas uppfattning var bestämmelsen onödig eftersom den bara gäller en liten grupp studerande. Förslaget har inte ändrats.

Alla de som yttrade sig om förslaget att ändra yrkeshögskolornas ändringssökande så att det motsvarar det som tillämpas vid universiteten understödde förslaget.

8 Samband med andra propositioner

Samtidigt med denna proposition behandlas i riksdagen regeringens proposition till

riksdagen med förslag till lagar om ändring av universitetslagen och yrkeshögskolelagen (RP xx/2014 rd). Lagförslaget gäller specialiseringsutbildning. I propositionen föreslås det att universitetslagens 36 § 1 mom. och yrkeshögskolelagens 28 § 1 mom. ändras så att ändringarna träder i kraft vid ingången av 2015, dvs. samtidigt som ändringarna i denna proposition. I denna proposition föreslås parallella ändringar i de berörda paragraferna.

Samtidigt med denna proposition behandlas i riksdagen även regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om änd-

ring av 39 och 41 § i universitetslagen samt av yrkeshögskolelagen (RP xx/2014 rd). Lagförslaget gäller studietiderna. I propositionen föreslås det att till universitetslagens 39 § fogas ett nytt 3 mom. och att lagens 41 § 3 mom. ändras. I yrkeshögskolelagen föreslås på motsvarande sätt ändringar av 29, 30 och 32 §. Avsikten är att dessa ändringar ska träda i kraft den 1 augusti 2015. I denna proposition föreslås parallella ändringar i de berörda paragraferna.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Universitetslagen

8 §. Undervisningens avgiftsfrihet. I paragrafen ska på motsvarande sätt som i den gällande lagen föreskrivas om avgiftsfrihet för högskoleundervisning som leder till examen.

Enligt förslaget fogas till paragrafen dock ett undantag, vilket skulle göra det möjligt för universiteten att delta i utbildningsprogram som erbjuder gemensamma eller dubbla examina tillsammans med utländska högskolor också i fall den utländska högskolan tar ut en avgift eller avgifter i anslutning till undervisningen.

Bestämmelsen om gemensamma och dubbla examina föreslås i 1 mom. Avsikten med bestämmelsen är att möjliggöra samarbete inom examensutbildning mellan finländska universitet och utländska högskolor som tar ut avgifter för utbildningen. Enligt förslaget kan ett finländskt universitet inte ens indirekt dra ekonomisk nytta av avgifter som en studerande betalar till en utländsk högskola i samband med examensstudier. Med gemensam examen avses här utbildning som två eller flera högskolor utvecklar och ordnar tillsammans och som leder till en gemensam examen. Med dubbelexamen avses en utbildning som motsvarar gemensam examen och som leder till två eller flera parallella examina.

Det föreslås att 2 mom. i den gällande lagen delas upp i 2 och 3 mom. utan ändringar i sak. Hänvisningen till utfärdande av bestämmelser om avgifterna föreslås emellertid bli preciserad så att den tydligt gäller endast universitetens offentlighetsrättsliga prestationer. Universiteten kan fortfarande ta ut avgifter för annan verksamhet än sådan examensundervisning som avses i 1 mom. Bestämmelser om universitetens avgifter för offentlighetsrättsliga prestationer ska utfärdas på samma sätt som tidigare genom förordning av statsrådet, med iakttagande av lagen om grunderna för avgifter till staten. Bestämmelsen om detta uppdateras tekniskt utan innehållsmässiga ändringar. Hänvisningarna till räntela-

gen och utsökning av avgifterna uppdateras tekniskt.

36 §. Antagning av studerande. Det föreslås att paragrafen förkortas. Enligt förslaget blir två av de sex nuvarande momenten kvar i paragrafen. De moment som föreslås ingå i paragrafen är 1 och 3 mom. i den gällande lagen. I dessa moment ingår bestämmelser om att universitetet beslutar om antagningen av studerande och att de studerande antas för att avlägga de examina som anges i lagen. Bestämmelsen om att likvärdiga antagningsgrunder ska tillämpas på alla sökande i samma grupp preciseras genom att ordet ”då” slopas. På så sätt kan bestämmelsen enligt sin ordalydelse också tillämpas i situationer när det bara finns en grupp av sökande. Det nuvarande 6 mom. blir utan ändringar 3 mom. i en ny 36 a § (Gemensam ansökan och separata antagningar). De övriga bestämmelserna i paragrafen ersätts med bestämmelser som tas in 36 a, 36 b och 38 §.

I paragrafen föreslås ett nytt 2 mom. där begreppet överflyttande studerande definieras och där det föreskrivs om universitetets skyldighet att anta överflyttande studerande. Antagning av studerande genom ansökan om överflyttning är ett flexibelt sätt att möjliggöra avläggande av examina och skapa mångsidiga studievägar. Bestämmelsen syftar till att öka användningen av ansökan om överflyttning och minska antalet studierätter som enskilda studerande har. Bestämmelsen innebär att ett universitet är skyldigt att främja antagning av överflyttande studerande på de områden där det är faktiskt möjligt. Med överflyttande studerande avses studerande som flyttar från en finländsk högskola till en annan eller inom ett universitet från en examen till en annan. Om det på den studerandes initiativ görs små ändringar i studierätten inom universitet är det inte fråga om antagning av en överflyttande studerande i egentlig mening. En sådan ändring kan vara exempelvis byte av huvudämne. I motsats till det som gäller för antagning av överflyttande studerande i egentlig mening ska de begränsningar beträffande frånvaro under det första året

som anges i regeringens proposition (xx/2014) inte gälla sådana ändringar. Överflyttning av studerande sker på den studerandes ansökan. Det universitet som beviljar studierätt fastställer villkoren för överflyttningen och väljer de studerande som överflyttas. För att överflyttningen ska vara ändamålsenlig förutsätts det i praktiken att en betydande del av de genomförda studierna kan inkluderas i den examen som den nya studierätten beviljas för. Den studerande ska ha tillräcklig information om vilka prestationer som räknas till godo innan han eller hon tar emot studieplatsen. Universitetet ska också se till att reglerna för ansökan om överflyttning är klara och att principen om lika-behandling iaktas vid överflyttningen. Enligt förslaget omfattar bestämmelsen också studerande som flyttar över från en yrkeshögskola till ett universitet eller tvärtom.

Antagningen av överflyttande studerande ska enligt förslaget vara en del av universitetets antagning av studerande, och ska därmed omfattas av bestämmelserna i paragrafens 1 och 3 mom. samt av rättelseförfarandet enligt lagens 82 § 1 mom. Skyldigheten att anmäla mottagandet av en studieplats (38 §) och läsårsanmälan jämte eventuella begränsningar beträffande frånvaro (39 §) ska gälla överflyttande studerande. I lagen föreslås också bestämmelser om studierättens längd i fråga om överflyttande studerande (41 §) och om att de förlorar den studierätt som överflyttandet grundar sig på när de får en ny studierätt (43 §). Överflyttandet och de faktorer i samband därmed som påverkar studiernas längd bör beaktas när den studerande beviljas extra tid för slutförandet av studierna (42 §). Enligt förslaget ska de begränsningar som gäller antalet mottagna studieplatser (38 §) inte tillämpas på antagning av överflyttande studerande. Bestämmelserna om överflyttande studerande påverkar inte möjligheterna för dem som redan har en studieplats att delta i andra ansökningstillfällen som högskolorna ordnar och på så sätt få en ny studierätt vid sidan av en eller flera tidigare studierätter.

36 a §. Gemensam ansökan och separata antagningar. I den nya paragrafen föreslås bestämmelser om antagningen av studerande till universiteten via gemensam ansökan och separata antagningar. I den gällande lagen

finns inte begreppet separat antagning, även om den används vid universiteten. Med separat antagning, som också kan kallas separat ansökan, avses alla andra antagningar av studerande utom gemensam ansökan. I bestämmelsen föreslås gemensam ansökan vara det huvudsakliga antagningssättet vid antagning av studerande till utbildning som leder till examen, med undantag för påbyggnadsexamen. Utbildning betraktas som examensinriktad när den studerande har rätt att avlägga högskoleexamen. Avsikten är att ett universitet ska få ordna antagning av studerande genom separat ansökan endast i de fall som räknas upp i 2 mom. Att avvika från tillämpningen av gemensam ansökan ska inte vara obligatoriskt, utan universitetet ska besluta om att tillämpa separat ansökan i de fall som avses i 2 mom. Syftet med slopandet av de obligatoriska undantagen är att göra paragrafen tydligare och befästa förfarandet med gemensam ansökan som det antagningsförfarande som tillämpas i första hand. Paragrafen ersätter bestämmelserna i 36 § 2 mom. i den gällande lagen.

Det föreslås att universitet ska kunna använda separat ansökan vid antagning av studerande till sådan utbildning som riktas till en specifik målgrupp och i fråga om vilken universitetet har bestämt de sökandes behörighet separat och som inte kan ordnas inom tidsplanen för den gemensamma ansökan. Detta undantag föreskrivs redan i den gällande lagen, utan ett omnämnande om en tidsplan. Målet är att genom kravet som gäller tidsplanen minska antalet undantag och öka antagningarna via gemensam ansökan. Vid bedömningen av om tidsplanen utgör hinder för antagning via gemensam ansökan beaktas tidpunkten och tidsplanen för både ordnandet av antagningen och inledandet av studierna.

Separat antagning ska även kunna tillämpas i stället för gemensam ansökan när studerande antas till utbildning på främmande språk. Detta undantag finns redan i den gällande lagen. I denna proposition föreslås att undantaget kompletteras genom en möjlighet att ordna antagning utanför den gemensamma ansökan när studerande antas till finsk- eller svenskspråkig magisterutbildning i en antagning som ordnas samtidigt med ansökan till utbildning på främmande språk. Det föreslås

också att undantaget att inte använda gemensam ansökan vid antagning av studerande till annan utbildning än sådan som finansieras med stöd av universitetslagen ska slopas. Åtminstone en del av de antagningar som detta undantag gäller kan även i fortsättningen ordnas utanför den gemensamma ansökan på grundval av det undantag som gäller utbildning som riktas till en sådan specifik målgrupp som beskrivs ovan.

Separata antagningar ska också kunna användas vid antagning av studerande på basis av studier inom den öppna högskoleundervisningen och vid antagning av överflyttande studerande.

Det föreslagna 3 mom. motsvarar 36 § 6 mom. i den gällande lagen i oförändrad form. Momentet gäller högskolornas riksomfattande datalager och antagningsregistret, vilka utnyttjas vid gemensam ansökan.

36 b §. Reservering av studieplatser. I den nya paragrafen föreslås bestämmelser om att ett universitet har skyldighet att reservera studieplatser för sökande som inte tidigare har avlagt högskoleexamen inom utbildningssystemet i Finland eller mottagit en studieplats i en utbildning som leder till högskoleexamen. Sökande som har tagit emot en studieplats inom en utbildning som börjat vårterminen 2014 eller tidigare och som leder till högskoleexamen ska enligt förslaget fortfarande behandlas som sådana sökande av sin första högskoleplats som anges i bestämmelsen, och de hör till den grupp av sökande som universitetet ska reservera platser för.

Bestämmelsen ersätter i 36 § 4 mom. i den gällande lagen, enligt vilket reserveringen av platser är frivillig. Skyldigheten att reservera platser ska endast gälla gemensam ansökan och begränsas till studier inom den första cykeln, dvs. ansökan till studier på kandidatnivå. På så sätt gäller skyldigheten även när studerande antas till studier som leder till både kandidat- och magisterexamen. Skyldigheten ska också omfatta de få fall när studerande antas till studier som endast leder till magisterexamen och som ordnas utan en föregående kandidatexamen (medicin och odontologi). Även om ett visst antal platser reserveras, är det inte meningen att sådana sökande av sin första högskoleplats som avses i paragrafen inte kan antas, om deras an-

tagningspoäng gör det möjligt för dem att bli antagna utanför kvoten. Universitetet ska besluta om antalet platser som reserveras på ett sådant sätt att antagningen av dem som söker till sin första studieplats underlättas. Universitetet ska också i fortsättningen besluta om antalet studerande som antas, indelningen av sökande i grupper på grundval av utbildningsbakgrund och om antagningsgrunderna. Bestämmelser om högskoleexamina inom utbildningssystemet i Finland finns i förordningen om högskolornas examenssystem (464/1998).

Platserna ska enligt förslaget reserveras till samtliga ansökningsobjekt, med undantag för dem som räknas upp i 2 mom. Enligt förslaget undantas antagning till utbildning på främmande språk och antagning till utbildning där universitetet antar så få studerande att en reservering av platser skulle försätta de sökande i en oskäligt olika ställning. Det är i första hand universitet som beslutar när antalet studieplatser är så få att platser inte kan reserveras. Vid beslutsfattandet bör universitetet också beakta att ett universitet enligt 4 mom. fortfarande är skyldigt att trygga en tillräcklig möjlighet att söka till nya högskolestudier också för dem som har avlagt högskoleexamen och tagit emot en studieplats.

I 3 mom. föreslås en möjlighet att också reservera platser i separata antagningar. Bestämmelsen motsvarar den gällande lagen.

I 4 mom. föreskrivs i enlighet med den nuvarande lagstiftningen om universitetets skyldighet att trygga en tillräcklig möjlighet att söka till utbildning också för dem som redan har tagit emot en studieplats någon annanstans och redan har avlagt högskoleexamen. I bestämmelsen föreslås vissa små tekniska ändringar. Vid bedömning av skäligheten kan inom ramen för bestämmelsens ordalydelse även beaktas hur stor andel sökande i olika grupper av sökande utgör av dem som antagits vid tidigare urval. Avsikten är att universitetet ska förbättra möjligheterna till studier på grundval av tidigare studier och avlagda examensdelar.

Skyldigheten enligt 1 mom. att reservera en del av nybörjarplatserna för sökande som inte tidigare har avlagt högskoleexamen inom utbildningssystemet i Finland eller mottagit en studieplats i en utbildning som leder till hög-

skolexamen ska också tillämpas på sökande som har tagit emot en studieplats i en utbildning som börjat våren 2014 eller tidigare, men som inte har avlagt högskoleexamen. Med andra ord kommer sökande som har tagit emot en studieplats inom en utbildning som börjat våren 2014 eller tidigare och som leder till högskoleexamen fortfarande att behandlas som sådana sökande av sin första högskoleplats som anges i bestämmelsen och de hör till den grupp av sökande som universitetet ska reservera platser för. Det är endast i fråga om sökande som redan har avlagt högskoleexamen i Finland och sökande som har tagit emot en studieplats inom en utbildning som börjar hösten 2014 eller senare som skyldigheten att reservera platser i den gemensamma ansökan våren 2016 inte kommer att gälla.

38 §. Mottagande av en studieplats. I paragrafen föreslås ett nytt 1 mom. där det föreskrivs om sökandes rätt att ta emot endast en studieplats i en utbildning som leder till högskoleexamen bland de utbildningar som börjar samma termin. Bestämmelsen gäller studierätt vid högskolor inom utbildningssystemet i Finland. Bestämmelsen ersätter bestämmelsen i 36 § 5 mom. i den gällande lagen (482/2013), enligt vilken en studerande kan antas till endast ett ansökningsobjekt vid gemensam ansökan. Det föreslås att enplatsregeln utvidgas till att inte bara gälla gemensam ansökan utan också separata antagningar till utbildningar som börjar samma termin. Bestämmelsen hindrar inte att en studerande tar emot studieplats inom flera utbildningar som leder till högskoleexamen, om utbildningarna börjar olika terminer. Bestämmelsen gäller inte heller mottagande av studieplats vid överflyttande av studierätt, eftersom den studerande förlorar den tidigare studierätten i samband med överflyttandet. Antalet studierätter som en person innehar ökar således inte. Till denna del är mottagandet av en överflyttad studieplats jämförbart med en situation där en person fortsätter att studera med stöd av en tidigare studierätt.

Det föreslås att det nuvarande 1 mom., som gäller den studerandes skyldighet att meddela att han eller hon tar emot studieplatsen, flyttas och blir 2 mom.

39 §. Läsår och terminer samt inskrivning. Det föreslås att till 1 mom. utöver fastställandet av läsårets förläggning ska fogas datumet för terminernas början och slut. Det är nödvändigt att fastställa terminernas förläggning eftersom hänvisningar till terminerna finns i 41 § i den gällande lagen (frånvaro som anknyter till studierätt) och i den föreslagna 38 § (regeln om en plats per termin). Det är fråga om en teknisk definition som endast har betydelse vid tolkningen av de ovannämnda paragraferna. Bestämmelsen påverkar inte universitetens rätt att ordna undervisning vid de tidpunkter de önskar. Fastställandet av datumet för terminernas början och slut påverkar alltså inte t.ex. universitetens möjligheter att ordna undervisning på sommaren.

En identisk definition av terminerna ingick 2010—2013 i 38 §, men den slopades i samband med den senaste ändringen av 36 § (482/2013).

41 §. Studierätt. I paragrafen föreslås ett nytt 5 mom. som gäller beräkningen av studierättstidens i fråga om överflyttande studerande. Enligt förslaget ska den tid som står till förfogande för att avlägga examen beräknas som skillnaden mellan den målsatta tiden (40 §) för examen enligt den studierätt den studerande beviljats genom överflyttningen, och den tid som läggs till den tiden enligt 2 mom. jämte den tid som den studerande redan har utnyttjat för studier enligt den studierätt som ligger till grund för överflyttandet. Till tiden för avläggande av examen ska också räknas eventuella frånvaroperioder under de studier som ligger till grund för överflyttandet, på det sätt som bestäms i 3 mom. En överflyttande studerande ska ha rätt till extra tid för sina studier på det sätt som föreskrivs i 42 §. Överflyttningen och dess inverkan på studiernas längd ska beaktas då beslut fattas om beviljande av extra tid.

Också de som har inlett de studier som ligger till grund för överflyttandet före läsåret 2005—2006 ska i samband med överflyttningen få en tidsfrist för sina studier som fastställs enligt den nya studierätten. För deras vidkommande ska emellertid den redan använda studietiden inte minska den studietid som bestäms enligt den nya målexamen. Orsaken är att de tidigare har haft obegränsad

studietid. Eftersom överflyttningen emellertid sker på den studerandes eget initiativ och överflyttaren förlorar sin gamla studierätt är det motiverat att begränsa studierätten också i fråga om dem som inlett sina studier före perioden 2005—2006.

43 §. Förlust av studierätten. I paragrafen föreslås ett nytt 2 mom. där det föreskrivs att en överflyttande studerande förlorar den studierätt som en överflyttning grundar sig på när han eller hon tar emot en ny studieplats som beviljats på grundval av överflyttande av studierätt. Genom bestämmelsen klargörs den väsentliga skillnaden mellan överflyttning och övriga antagningar av studerande, där mottagande av en ny studieplats inte påverkar gällande studierätt.

När en studerande som samtidigt har antagits till att avlägga både kandidat- och magisterexamen flyttar över från en högskola till en annan mitt i kandidatstudierna, förlorar han eller hon studierätten både för kandidatexamen och magisterexamen.

1.2 Yrkeshögskolelagen

12 §. Undervisningens avgiftsfrihet. I paragrafen föreskrivs på motsvarande sätt som i den nuvarande yrkeshögskolelagen om avgiftsfrihet för högskoleundervisning som leder till examen. Enligt förslaget fogas till paragrafen dock ett undantag, vilket skulle göra det möjligt för yrkeshögskolorna att delta i utbildningsprogram som erbjuder gemensamma eller dubbla examina tillsammans med utländska högskolor också i fall den utländska högskolan tar ut en avgift eller avgifter i anslutning till undervisningen.

Bestämmelsen om gemensamma och dubbla examina föreslås i 1 mom. Avsikten med bestämmelsen är att möjliggöra samarbete inom examensutbildning mellan finländska yrkeshögskolor och utländska högskolor som tar ut avgifter för utbildningen. Enligt förslaget kan en finländsk yrkeshögskola inte ens indirekt dra ekonomisk nytta av avgifter som en studerande betalar till en utländsk högskola i samband med examensstudier. Med gemensam examen avses här utbildning som två eller flera högskolor utvecklar och ordnar tillsammans och som leder till en gemensam

examen. Med dubbelexamen avses en utbildning som motsvarar gemensam examen och som leder till två eller flera parallella examina.

Det föreslås att innehållet i 2 mom. delas upp i 2 och 3 mom. utan ändringar i sak. Yrkeshögskolan kan fortfarande ta ut avgifter för annan verksamhet än sådan examensundervisning som avses i 1 mom. Avsikten är att bestämmelser om yrkeshögskolornas avgifter för offentligt rättsliga prestationer ska utfärdas på samma sätt som tidigare genom förordning av statsrådet.

28 §. Antagning av studerande. Det föreslås att paragrafen förkortas och att rubriken ändras så att den motsvarar det innehåll som ändras. Enligt förslaget blir två av de sex nuvarande momenten kvar i paragrafen. De moment som föreslås ingå i paragrafen är 1 och 3 mom. i den nuvarande lagen. I dessa moment ingår bestämmelser om att yrkeshögskolan beslutar om antagningen av studerande och att de studerande antas för att avlägga de examina som anges i lagen. Bestämmelsen om att likvärdiga antagningsgrunder ska tillämpas på alla sökande i samma grupp preciseras genom att ordet ”då” slopas. På så sätt kan bestämmelsen enligt sin ordalydelse också tillämpas i situationer där det bara finns en grupp av sökande. Innehållet i det nuvarande 5 mom. blir till de delar som gäller användningen av antagningsregistret 3 mom. i en ny 28 a § (Gemensam ansökan och separata antagningar). De övriga bestämmelserna i paragrafen ersätts med bestämmelser som tas in 28 a—28 c §.

I paragrafen föreslås ett nytt 2 mom. där begreppet överflyttande studerande definieras och där det föreskrivs om yrkeshögskolans skyldighet att anta överflyttande studerande. Antagning av studerande genom ansökan om överflyttning är ett flexibelt sätt att möjliggöra avläggande av examina och skapa mångsidiga studievägar. Bestämmelsen syftar till att öka användningen av ansökan om överflyttning och minska antalet studierätter som enskilda studerande har. Bestämmelsen innebär att yrkeshögskolan är skyldig att främja antagning av överflyttande studerande på de områden där det är faktiskt möjligt. Med överflyttande studerande avses studerande som flyttar över från en finländsk hög-

skola till en annan eller inom en yrkeshögskola från en utbildning till en annan på så sätt att den examensbenämning som fogas till målexamen ändras. Om det på den studerandes initiativ görs små ändringar i studierätten inom yrkeshögskolan är det inte fråga om antagning av en överflyttande studerande i egentlig mening. En sådan ändring kan vara exempelvis byte av utbildningsprogram. I motsats till det som gäller för antagning av överflyttande studerande i egentlig mening ska de begränsningar beträffande frånvaro under det första året som anges i regeringens proposition (xx/2014) inte gälla sådana ändringar. Överflyttning av studerande sker på den studerandes ansökan. Den yrkeshögskola som beviljar studierätt fastställer villkoren för överflyttningen och väljer de studerande som överflyttas. För att överflyttningen ska vara ändamålsenlig förutsätts det i praktiken att en betydande del av de genomförda studierna kan inkluderas i den examen som den nya studierätten beviljas för. Den studerande ska ha tillräcklig information om vilka prestationer som räknas till godo innan han eller hon tar emot studieplatsen. Yrkeshögskolan ska också se till att anvisningarna för ansökan om överflyttning är klara och att principen om likabehandling iakttas vid överflyttningen. Enligt förslaget omfattar bestämmelsen också studerande som flyttar över från en yrkeshögskola till ett universitet eller tvärtom.

Antagningen av överflyttande studerande ska enligt förslaget vara en del av yrkeshögskolans antagning av studerande och ska därmed omfattas av bestämmelserna i paragrafens 1 och 3 mom. samt av omprövningsförfarandet enligt lagens 57 § 1 mom. Skyldigheten att anmäla mottagandet av en studieplats (28 c §) och läsårsanmälan jämte eventuella begränsningar beträffande frånvaro (29 §) ska gälla överflyttande studerande. I lagen föreslås också bestämmelser om studierättens längd i fråga om överflyttande studerande (30 §) och om att de förlorar den studierätt som överflyttandet grundar sig på när de får en ny studierätt (32 §). Överflyttandet och de faktorer i samband därmed som påverkar studiernas längd bör beaktas när den studerande beviljas extra tid för slutförandet av studierna (32 §). Enligt förslaget

ska de begränsningar som gäller antalet mottagna studieplatser (28 c §) inte tillämpas vid antagning av överflyttande studerande. Bestämmelserna om överflyttande studerande påverkar inte möjligheterna för dem som redan har en studieplats att delta i andra ansökningstillfällen som högskolorna ordnar och på så sätt få en ny studierätt vid sidan av en eller flera tidigare studierätter.

28 a §. Gemensam ansökan och separata antagningar. I den nya paragrafen föreslås bestämmelser om antagningen av studerande till yrkeshögskolorna via gemensam ansökan och separata antagningar. I yrkeshögskolelagen finns inte begreppet separat antagning, även om den används vid yrkeshögskolorna. Med separat antagning, som också kan kallas separat ansökan, avses alla andra antagningar av studerande utom gemensam ansökan. I bestämmelsen föreslås det att gemensam ansökan ska vara det huvudsakliga antagnings sättet vid antagning av studerande till yrkeshögskoleutbildning som leder till examen. Utbildning betraktas som examensinriktad när den studerande har rätt att avlägga högskoleexamen. Avsikten är att en yrkeshögskola ska få ordna antagning av studerande genom separat ansökan endast i de fall som räknas upp i 2 mom. Att avvika från tillämpningen av gemensam ansökan ska inte vara obligatoriskt, utan yrkeshögskolan ska besluta om att tillämpa separat ansökan i de fall som avses i 2 mom. Syftet med slopandet av de obligatoriska undantagen är att göra paragrafen tydligare och befästa förfarandet med gemensam ansökan som det antagningsförfarande som tillämpas i första hand. Paragrafen ersätter bestämmelserna i lagens 28 § 2 mom.

Det föreslås att yrkeshögskolan ska kunna använda separat ansökan vid antagning av studerande till sådan utbildning som riktas till en specifik målgrupp och i fråga om vilken yrkeshögskolan har bestämt de sökandes behörighet separat och som inte kan ordnas inom tidsplanen för den gemensamma ansökan. Detta undantag föreskrivs redan i den gällande lagen, utan ett omnämnande om en tidsplan. Målet är att genom kravet som gäller tidsplanen minska antalet undantag och öka antagningarna via gemensam ansökan. Vid bedömningen av om tidsplanen utgör hinder för antagning via gemensam ansökan

beaktas tidpunkten och tidsplanen för både ordnandet av antagningen och inledandet av studierna. Det föreslås att undantaget att inte använda gemensam ansökan vid antagning av studerande till annan utbildning än sådan som finansieras med stöd av yrkeshögskolelagen ska slopas. Åtminstone en del av de antagningar som detta undantag gäller kan även i fortsättningen ordnas utanför den gemensamma ansökan på grundval av det undantag som gäller utbildning som riktas till en sådan specifik målgrupp som beskrivs ovan.

Separat antagning ska även kunna tillämpas i stället för gemensam ansökan när studerande antas till utbildning på främmande språk. Detta undantag finns redan i den nuvarande lagen. I denna proposition föreslås att undantaget kompletteras genom en möjlighet att ordna antagning utanför den gemensamma ansökan när studerande antas till finsk- eller svenskspråkig högre yrkeshögskoleexamen i en antagning som ordnas samtidigt med ansökan till utbildning på främmande språk.

Separata antagningar ska också kunna användas vid antagning av studerande på basis av studier inom den öppna högskoleundervisningen och vid antagning av överflyttande studerande. Det föreslås att 28 § 5 mom. i den nuvarande lagen blir 3 mom. till den del som gäller högskolornas riksomfattande data-lager och utnyttjandet av antagningsregistret.

28 b §. Reservering av studieplatser. I den nya paragrafen föreslås bestämmelser om reservering av studieplatser för sökande som inte tidigare har avlagt högskoleexamen inom utbildningssystemet i Finland eller mottagit en studieplats i en utbildning som leder till högskoleexamen. Sökande som har tagit emot en studieplats inom en utbildning som börjat vårterminen 2014 eller tidigare och som leder till högskoleexamen ska enligt förslaget fortfarande behandlas som sådana sökande av sin första högskoleplats som anges i bestämmelsen, och de hör till den grupp av sökande som universitetet ska reservera platser för.

Bestämmelsen ersätter i 28 § 4 mom. i den nuvarande lagen, enligt vilket reserveringen av platser är frivillig. Skyldigheten att reservera platser gäller endast gemensam ansökan och begränsas till studier inom den första cykeln. Skyldigheten gäller alltså inte högre yr-

keshögskoleexamen. Även om ett visst antal platser reserveras, är det inte meningen att sådana sökande av sin första högskoleplats som avses i paragrafen inte kan antas, om deras antagningspoäng gör det möjligt för dem att bli antagna utanför kvoten. Yrkeshögskolan ska besluta om antalet platser som reserveras på ett sådant sätt att antagningen av dem som söker till sin första studieplats underlättas. Yrkeshögskolan beslutar också i fortsättningen om antalet studerande som antas, indelningen av sökande i grupper på grundval av utbildningsbakgrund och om antagningsgrunderna. Bestämmelser om högskoleexamina inom utbildningssystemet i Finland finns i förordningen om högskolornas examenssystem (464/1998).

Platserna ska enligt förslaget reserveras till samtliga ansökningsobjekt, med undantag för dem som räknas upp i 2 mom. Enligt förslaget undantas antagning till utbildning på främmande språk och antagning till utbildning där yrkeshögskolan antar så få studerande att en reservering av platser skulle sätta de sökande i en oskäligt olika ställning samt antagning till utbildning som riktas till en specifik målgrupp och i fråga om vilken yrkeshögskolan har bestämt de sökandes behörighet separat. De sistnämnda utbildningarna är t.ex. utbildningar som riktar sig till personer som redan är i arbetslivet och där det ofta förutsätts att de som antas har arbetserfarenhet. Det är i första hand yrkeshögskolan som bestämmer när antalet studieplatser är så få att platser inte behöver reserveras. Vid beslutsfattandet bör yrkeshögskolan emellertid beakta att en yrkeshögskola enligt 4 mom. fortfarande är skyldig att trygga en tillräcklig möjlighet att söka till nya högskolestudier också för dem som har avlagt högskoleexamen och tagit emot en studieplats.

I 3 mom. föreslås en möjlighet att också reservera platser i separata antagningar. Bestämmelsen motsvarar det som för närvarande bestäms i yrkeshögskolelagen.

I 4 mom. föreslås en bestämmelse som motsvarar den nuvarande lagstiftningen om att yrkeshögskolan har skyldighet att trygga en tillräcklig möjlighet att söka till utbildning också för dem som redan har tagit emot en studieplats någon annanstans och redan har avlagt högskoleexamen. I bestämmelsen fö-

reslås vissa små tekniska ändringar. Vid bedömning av skäligheten kan med stöd av bestämmelsens ordalydelse även beaktas hur stor andel sökande i olika grupper av sökande utgör av dem som antagits vid tidigare urval. Avsikten är att yrkeshögskolorna bättre än tidigare ska möjliggöra studier på grundval av tidigare studier och avlagda examensdelar.

Skyldigheten enligt 1 mom. att reservera en del av nybörjarplatserna för sökande som inte tidigare har avlagt högskoleexamen inom utbildningssystemet i Finland eller mottagit en studieplats i en utbildning som leder till högskoleexamen ska också tillämpas på sökande som har tagit emot en studieplats i en utbildning som börjat våren 2014 eller tidigare, men som inte har avlagt högskoleexamen. Med andra ord kommer sökande som har tagit emot en studieplats inom en utbildning som börjat våren 2014 eller tidigare och som leder till högskoleexamen fortfarande att behandlas som sådana sökande av sin första högskoleplats som anges i bestämmelsen och de hör till den grupp av sökande som yrkeshögskolan ska reservera platser för. Det är endast i fråga om sökande som redan har avlagt högskoleexamen i Finland och sökande som har tagit emot en studieplats inom en utbildning som börjar hösten 2014 eller senare som skyldigheten att reservera platser i den gemensamma ansökan våren 2016 inte kommer att gälla.

28 c §. Mottagande av studieplats. Enligt förslaget består paragrafen av 28 § 6 mom. i den nuvarande lagen och den ändrade enplatsregeln (28 § 5 mom.). Enligt bestämmelsen har en sökande rätt att ta emot endast en studieplats i en utbildning som leder till högskoleexamen bland de utbildningar som börjar samma termin. Bestämmelsen gäller studierätt vid högskolor inom utbildningssystemet i Finland. Det föreslås att enplatsregeln utvidgas till att inte bara gälla gemensam ansökan utan också separata antagningar till utbildningar som börjar samma termin. Bestämmelsen hindrar inte att en studerande tar emot studieplats inom flera utbildningar som leder till högskoleexamen, om utbildningarna börjar olika terminer. Bestämmelsen gäller inte heller mottagande av en studieplats vid överflyttande av studierätt genom ansökan

om överflyttning, eftersom den studerande förlorar den tidigare studierätten i samband med överflyttandet. Antalet studierätter som en person innehar ökar således inte. Till denna del är mottagandet av en överflyttad studieplats jämförbart med en situation där en person fortsätter att studera med stöd av en tidigare studierätt.

29 §. Läsår och terminer samt inskrivning. I 1 mom. föreslås att läsåret och terminerna definieras på samma sätt som i universitetslagen. En definition behövs eftersom hänvisningar till begreppen utöver i lagens 29 § som gäller anmälan till yrkeshögskolan finns i 14 § i fråga om studiernas längd, i 25 § i fråga om behörighet som studerande och i 30 § i fråga om studierätt. En hänvisning till terminerna finns också i den föreslagna 28 c § (regeln om en studieplats per termin). Det är fråga om en teknisk definition som endast har betydelse vid tolkningen av de ovannämnda paragraferna. Bestämmelsen påverkar inte yrkeshögskolornas rätt att ordna undervisning vid de tidpunkter de önskar. Fastställandet av datumen för terminernas början och slut påverkar alltså inte t.ex. yrkeshögskolornas möjligheter att ordna undervisning på sommaren.

30 §. Studierätt. I paragrafen föreslås ett nytt 4 mom. som gäller beräkningen av studierättstidens i fråga om överflyttande studerande. Enligt förslaget ska den tid som står till förfogande för studier beräknas som skillnaden mellan den målsatta tiden (14 §) för studier enligt den studierätt den studerande beviljats genom överflyttningen, och den tid som läggs till den tiden enligt 2 mom. jämte den tid som den studerande redan har utnyttjat för studier enligt den studierätt som ligger till grund för överflyttandet. Till tiden för genomförande av studier av studier ska också räknas eventuella frånvaroperioder under de studier som ligger till grund för överflyttandet, på det sätt som bestäms i denna paragraf. En överflyttande studerande ska ha rätt till extra tid för sina studier på det sätt som föreskrivs i 32 §. Överflyttningen och dess inverkan på studiernas längd ska beaktas då beslut fattas om beviljande av extra tid.

32 §. Förlust av studierätten. I paragrafen föreslås ett nytt 3 mom. där det föreskrivs att en överflyttande studerande förlorar den stu-

dierätt som en överflyttning grundar sig på när han eller hon tar emot en ny studieplats som beviljats på grundval av överflyttande av studierätt. Genom bestämmelsen klargörs den väsentliga skillnaden mellan överflyttning och övriga antagningar av studerande, där mottagande av en ny studieplats inte påverkar gällande studierätt.

57 §. Omprövningsförfarande. Det föreslås att bestämmelserna om omprövningsförfarande ändras så att en studerande kan begära omprövning av ett antagningsbeslut inom 14 dagar från det att ”resultatet av antagningen offentliggjordes”. Tidigare har tiden för sökande av ändring börjat löpa från delfäendet av beslutet. Genom ändringen förenhetligas bestämmelsen med universitetslagen. Ändringen behövs för att gemensam ansökan ska kunna ordnas utan fördröjningar och problem med att visa att beslut har delfåtts. Det är en viktig fråga, eftersom det i synnerhet i den gemensamma ansökan som ordnas på våren är fråga om ett massbeslut, som i och med att resultaten av antagningen till alla ansökningsobjekt blir klara samtidigt gäller över hundratusen sökande. Offentliggörande betyder att en sökande kan se sitt eget resultat via en elektronisk tjänst som kräver identifiering. Man kan också ta del av resultatet genom att besöka högskolan. Om den sökande har gett sitt medgivande kan de antagnas namn också publiceras öppet på internet. Resultaten av antagningen av studerande publiceras vid en tidpunkt som har meddelats på förhand. Det kan således förutsättas att de sökande tar reda på resultatet av antagningen inom en rimlig tid från offentliggörandet. Högskolornas praxis har också varit att informera de sökande om deras egna resultat per brev. När högskolornas gemensamma ansökan tas i bruk kan resultaten också delges endast i elektronisk form, om den sökande har gett sitt medgivande till det. Högskolan ska se till att det ges lämpliga anvisningar om ändringssökande och att den sökande har möjlighet att utan fördröjningar få de uppgifter som avses i paragrafen och som gäller hur urvalsgrunderna har tillämpats på honom eller henne.

Begäran om omprövning kan också gälla högskolans avslag i fråga om behörighet för studier. Om en omprövningsprocess som gäl-

ler behörighet för studier inte har genomförts före urvalsprovet, ska den sökande få delta i urvalsprovet oberoende av beslutet om behörighet för studier. Omprövningsförfarandet enligt lagen hindrar inte att högskolan i ett förfarande enligt förvaltningslagen på eget initiativ rättar ett sak- eller skrivfel eller ett fel i förfarandet som finns i beslutet.

Vid vissa högskolor och inom vissa utbildningsområden sker antagningen i flera skeden, t.ex. så att efter ett urvalsprov eller en kvaluppgift väljs endast en del till att utföra följande uppgift. De olika skedena i antagningen kan ordnas t.ex. under på varandra följande dagar. I dessa fall kan den sökande av tidsskäl inte söka ändring i de beslut som fattas mellan de olika skedena medan antagningen pågår och han eller hon kan inte delta i det följande skedet av urvalsprovet, även om han eller hon är missnöjd med beslutet. Omprövning kan endast begäras i fråga om det slutliga antagningsbeslutet.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Lagförslagen innehåller inte något bemyndigande att utfärda förordning.

3 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 Januari 2015. De bestämmelser som gäller överflyttande studerande ska enligt förslaget dock träda i kraft den 1 augusti 2015.

Bestämmelserna om gemensam ansökan och separat antagning, om reservering av platser för dem som söker sin första studieplats samt om mottagande av studieplats tillämpas enligt förslaget första gången vid antagning av studerande till utbildning som inleds höstterminen 2016, alltså vid de antagningar som ordnas våren 2016. Till dess ska motsvarande bestämmelser om gemensam ansökan, reservering av platser och mottagande av studieplats i den gällande universitetslagen och yrkeshögskolelagen tillämpas.

Bestämmelserna om gemensam och dubbel examen, terminer och ändringsökande ska tillämpas från lagens ikraftträdande.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

De föreslagna ändringarna av bestämmelserna ska granskas med tanke både på universitetens självstyrelse och de sökandes jämlikhet och kulturella rättigheter.

Enligt 123 § i grundlagen har universiteten "självstyrelse enligt vad som närmare bestäms genom lag". Tillsammans med 16 § 3 mom. i grundlagen, enligt vilken vetenskapens, konstens och den högsta utbildningens frihet är tryggad, definierar bestämmelsen universitetens autonomi. Autonomi består av verksamhetens innehållsmässiga självstyre och ekonomiskt-administrativt självstyre. Närmare begränsningar av självstyret bestäms i lag. Självstyret får begränsas endast av vägande skäl och i så liten utsträckning som möjligt.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande GrUU 23/2012 behandlat användningen av gemensam ansökan i förhållande till universitetens autonomi. Grundlagsutskottet ansåg att den skyldighet att använda gemensam ansökan som anges i 36 § i universitetslagen (558/2009) är teknisk och utgör därmed inget problem med avseende på grundlagen. En utvidgning av tillämpningsområdet för gemensam ansökan enligt denna proposition ändrar inte denna utgångspunkt. En utvidgad skyldighet att använda gemensam ansökan försvagar inte universitetens innehållsmässiga självstyre vid antagningen av studerande. Däremot har den betydelse för den administrativa autonomi. Såsom anges i denna proposition finns det dock sådana vägande samhälleliga skäl för en omfattande användning av gemensam ansökan som har samband med effektiviseringen av antagningen av studerande och fördelningen av studieplatser. Även om principen om självstyre också gäller yrkeshögskolorna medför det inte problem att ålägga högskolorna att använda gemensam ansökan, eftersom deras autonomi inte tryggas i grundlagen på motsvarande sätt som i fråga om universiteten.

Om det blir obligatoriskt att reservera platser på det sätt som föreslås i denna proposition kommer också högskolornas verksamhetsmöjligheter att begränsas. Begränsningen kränker ändå inte universitetens autonomi, eftersom den faktiska beslutanderätten vid antagningen av studerande till väsentliga delar fortfarande kommer att innehas av universitetet. Universitetet beslutar inte bara om antalet platser som ska reserveras utan också bl.a. om antalet studerande som antas, grupperna av sökande och antagningsgrunderna. Dessutom finns det ett vägande och motiverat skäl för denna relativt ringa begränsning, nämligen att påskynda inledandet av studier i fråga om sökande som inte har högskoleplats eller examen. Inte heller skyldigheten att anta överflyttande studerande kränker universitetens autonomi vid antagningen av studerande. För den bestämmelsen finns det dessutom en vägande grund i och med att den möjliggör mångsidiga studievägar och främjar utexaminering.

Grundlagsutskottet har i sina tidigare utlåtanden (GrUU 23/2012 och GrUU 13/2013) konstaterat att reserveringen av platser för dem som söker sin första studieplats inte strider mot diskrimineringsförbudet enligt 6 § 2 mom. i grundlagen. Motiveringen är att det finns ett godtagbart skäl till särbehandlingen, som i detta fall är att göra högskolestudiestarten snabbare och säkerställa en studieplats åt så många sökande som möjligt samt att göra dem som söker sin första högskoleplats likställda med dem som redan har en studieplats. Denna bedömning påverkas inte av att det blir obligatoriskt att reservera platser.

Grundlagsutskottet (GrUU 23/2012 och GrUU 13/2013) har också bedömt reserveringen av platser med hänsyn till de kulturella rättigheterna enligt 16 § i grundlagen. Från paragrafens 2 mom. har grundlagsutskottet härlett principen om livslångt lärande, med tanke på vilken reserveringen av platser kan vara problematisk. Enligt grundlagsutskottet kan reserveringen av platser för dem som söker sin första studieplats "i praktiken hindra en person som avlagt högskoleexamen att vidareutveckla sig genom att avlägga ytterligare en examen eller en högskolestuderande att byta studieinriktning om kvoten är mycket

stor”. Grundlagsutskottet har också konstaterat att “det får inte gå så att de som redan har avlagt en högskoleexamen eller tagit emot en högskoleplats hamnar i en oskäligt sämre situation än de som söker till sin första studieplats, och det måste också i framtiden vara möjligt att avlägga en högskoleexamen till eller byta studieinriktning“. Denna proposition innehåller förslag i enlighet med den nuvarande lagstiftningen om högskolornas skyldighet att säkerställa en tillräcklig möjlighet att söka till utbildning också för dem som redan har tagit emot en studieplats någon annanstans och redan har avlagt högskoleexamen. Ställningen för dem som redan har

tagit emot en studieplats tryggas också genom bestämmelser om skyldighet för högskolorna att ta emot överflyttande studerande.

Med stöd av vad som anförts ovan kan lagförslaget anses följa grundlagens bestämmelser om jämlikhet, kulturella rättigheter, universitetens självstyrelse samt utfärdande av förordning. Eftersom frågan dock kan lämna rum för tolkning är det önskvärt att grundlagsutskottet ombes avge ett utlåtande om propositionen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

1.

Lag**om ändring av universitetslagen**

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i universitetslagen (558/2009) 8, 36, 38, och 39 §, av dem 36 och 38 § sådana de lyder i lag 482/2013, samt *fogas* till lagen en ny 36 a och en ny 36 b §, till 41 § ett nytt 5 mom. och till 43 § ett nytt 2 mom. som följer:

8 §

Undervisningens avgiftsfrihet

Den undervisning som leder till högskoleexamen och urvalsproven i anslutning till antagningen av studerande är avgiftsfria för de studerande, om inte något annat föreskrivs i denna lag. Ett universitet kan dock ordna sådan undervisning som leder till gemensam eller dubbel examen, för vilken en utländsk högskola tar ut en avgift för sin andel av undervisningen.

Av andra sökande än de som söker till en utbildning som ges på finska eller svenska kan det krävas att de genomgår internationella avgiftsbelagda tester.

För annan verksamhet än sådan som avses i 1 mom. får universitetet ta ut avgifter. Närmare bestämmelser om avgifter för universitetens offentligrättsliga prestationer utfärdas genom förordning av statsrådet med iakttagande av vad som i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) föreskrivs om självkostnadsvärdet för offentligrättsliga prestationer. Om en offentligrättslig avgift som tas ut hos en studerande inte har betalats på förfallodagen, får årlig dröjsmålsränta tas ut från förfallodagen med iakttagande av vad som föreskrivs i räntelagen (633/1982). Avgiften är direkt utsökbar. Bestämmelser om indrivningen finns i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

36 §

Antagning av studerande

De studerande antas av universitetet. En studerande antas för att avlägga både lägre och högre högskoleexamen, någondera av dessa examina eller påbyggnadsexamen.

Universitetet antar överflyttande studerande. Med *överflyttande studerande* avses studerande som har antagits till studier som leder till högskoleexamen och vars studierätt överförs från en högskola till en annan eller inom en högskola från en examen till en annan.

Universitetet beslutar om grunderna för antagningen av studerande. De sökande får på grundval av olika utbildningsbakgrund delas in i grupper vid antagningen. Likvärdiga antagningsgrunder ska tillämpas på alla sökande i samma grupp. Avvikelse från de likvärdiga antagningsgrunderna får i begränsad utsträckning göras för att utbildningsbehovet hos någon språkgrupp ska kunna tillgodoses.

36 a §

Gemensam ansökan och separata antagningar

Antagningen av studerande till utbildning som leder till examen ordnas med en gemensam ansökan till högskolorna, med undantag

för antagningen till utbildning som leder till påbyggnadsexamen.

I stället för den gemensamma ansökan kan universiteten tillämpa separat antagning vid antagningen av

1) studerande till sådan utbildning som riktar till en specifik målgrupp och i fråga om vilken universitetet har bestämt de sökandes behörighet separat, och till vilken ansökning inte kan ordnas inom tidsplanen för den gemensamma ansökan,

2) studerande till utbildning på främmande språk,

3) studerande till finsk- eller svenskspråkig utbildning som leder till enbart högre högskoleexamen och till vilken ansökning ordnas i samband med motsvarande ansökning till utbildning på främmande språk,

4) överflyttande studerande,

5) studerande på basis av studier inom den öppna högskoleundervisningen.

Vid gemensam ansökan utnyttjas det antagningsregister som avses i lagen om antagningsregistret, högskolornas riksomfattande datalager och studentexamensregistret (1058/1998). Närmare bestämmelser om förrättandet av gemensam ansökan och om de förfaranden som då tillämpas utfärdas genom förordning av statsrådet.

36 b §

Reservering av studieplatser

I den gemensamma ansökan ska universiteten reservera en del av studieplatserna för dem som inte tidigare har avlagt högskoleexamen inom utbildningssystemet i Finland eller mottagit en studieplats i en utbildning som leder till högskoleexamen, eller som har tagit emot en studieplats i en utbildning som börjat vårterminen 2014 eller tidigare, men inte har avlagt högskoleexamen. Skyldigheten gäller antagningen av studerande till utbildning som leder till lägre högskoleexamen, antagningen till utbildning som leder till både lägre och högre högskoleexamen samt antagningen till sådan utbildning som leder till högre högskoleexamen och som ett universitet ordnar så att lägre högskoleexamen inte ingår i utbildningen.

Studieplatser behöver dock inte reserveras på det sätt som avses i 1 mom. vid antagning av studerande till utbildning på främmande språk eller till utbildning där universitetet antar så få studerande att reservering av platser skulle försätta de sökande i en oskäligt olikvärdig ställning.

Universiteten kan reservera en del av studieplatserna för sådana sökande som avses i 1 mom. också i separata antagningar.

Universitetet ska trygga ändamålsenliga antagningsmöjligheter också för dem som har avlagt högskoleexamen och tagit emot en studieplats. Universitetet ska se till att möjligheterna för olika grupper av sökande att få en studieplats inte blir oskäligt olika med tanke på jämställdheten mellan sökandena. Vid bedömning av skäligheten beaktas hur stor andel de sökande i olika grupper av sökande utgör av alla sökande, möjligheten att övergå till studier via andra vägar än den gemensamma ansökan och andra omständigheter som kan jämföras med dessa.

38 §

Mottagande av studieplats

En sökande får ta emot endast en studieplats i en utbildning som leder till högskoleexamen bland de utbildningar som börjar samma termin. Bestämmelsen gäller inte mottagande av studieplats vid överflyttande av studierätt.

Den som har antagits som studerande ska inom den tid som anges i universitetets antagningsmeddelande meddela universitetet att han eller hon tar emot studieplatsen. Om den som har antagits som studerande inte lämnar detta meddelande inom utsatt tid, går studieplatsen förlorad. I det register för ansökan till högskolorna som avses i 1 § i lagen om antagningsregistret, högskolornas riksomfattande datalager och studentexamensregistret ska universitetet utan dröjsmål göra en anteckning om att studieplatsen har tagits emot.

39 §

Läsår och terminer samt inskrivning

Universitetets läsår börjar den 1 augusti och slutar den 31 juli. Höstterminen börjar den 1 augusti och slutar den 31 december. Vårterminen börjar den 1 januari och slutar den 31 juli. Undervisning ges under de perioder som universitetet bestämmer.

De som har antagits som studerande och meddelat att de tar emot studieplatsen ska på det sätt som universitetet bestämmer anmäla sig till universitetet, varefter de antecknas som studerande. De studerande ska varje läsår anmäla sig som närvarande eller frånvarande på det sätt som universitetet bestämmer.

41 §

Studierätt

En överflyttande studerandes rätt att avlägga examen bestäms på basis av examen enligt den studierätt som erhållits vid överflyttandet. I den tid det tar att avlägga examen inräknas också sådana närvaro- och frånvaroperioder som den studerande har utnyttjat

för studier enligt den studierätt som ligger till grund för överflyttandet. När det gäller dem som inlett sina studier före läsåret 2005—2006 ska i den tid det tar att avlägga examen dock inte inräknas närvaro- och frånvaroperioder som utnyttjats för studier enligt den studierätt som ligger till grund för överflyttandet.

43 §

Förlust av studierätten

När en överflyttande studerande tar emot en ny studierätt förlorar han eller hon samtidigt den studierätt som låg till grund för överflyttandet.

Denna lag träder i kraft den januari 20 . Lagens 36 § 2 mom. samt 41 och 43 § träder dock i kraft den 1 augusti 2015.

Bestämmelserna i 36 a § 1 och 2 mom., 36 b § 1 och 2 mom. samt 38 § 1 mom. tillämpas första gången vid intagningen av studerande till utbildning som inleds höstterminen 2016. Till dess tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

2.

Lag**om ändring av yrkeshögskolelagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i yrkeshögskolelagen (932/2014) 12, 28, 29 och 57 § samt
fogas till lagen nya 28 a–28 c § samt till 30 § ett nytt 4 mom. och till 32 § ett nytt 3 mom.
som följer:

12 §

Undervisningens avgiftsfrihet

Den undervisning som leder till yrkeshögskoleexamen och högre yrkeshögskoleexamen och urvalsproven i anslutning till antagningen av studerande är avgiftsfria för de studerande. En yrkeshögskola kan dock ordna sådan undervisning som leder till gemensam eller dubbel examen, för vilken en utländsk högskola tar ut en avgift för sin andel av undervisningen.

Av andra sökande än de som söker till en utbildning som ges på finska eller svenska kan det krävas att de genomgår internationella avgiftsbelagda tester.

För annan verksamhet än sådan som avses i 1 mom. får yrkeshögskolan ta ut avgifter. Närmare bestämmelser om yrkeshögskolornas avgifter för offentligrättsliga prestationer utfärdas genom förordning av statsrådet med iakttagande av vad som i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) föreskrivs om självkostnadsvärdet för offentligrättsliga prestationer. Om en offentligrättslig avgift som tas ut hos en studerande inte har betalats på förfallodagen, får årlig dröjsmålsränta tas

ut från förfallodagen med iakttagande av vad som föreskrivs i räntelagen (633/1982). Avgiften är direkt utsökbar. Bestämmelser om indrivningen finns i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

28 §

Antagning av studerande

De studerande antas av yrkeshögskolan. De studerande antas för att avlägga yrkeshögskoleexamen eller högre yrkeshögskoleexamen.

Yrkeshögskolan antar överflyttande studerande. Med *överflyttande studerande* avses studerande som har antagits till studier som leder till högskoleexamen och vars studierätt överförs från en högskola till en annan eller inom en högskola från en utbildning till en annan på så sätt att den examensbenämning som fogas till målexamen ändras.

Yrkeshögskolan beslutar om grunderna för antagningen av studerande. De sökande får på grundval av olika utbildningsbakgrund delas in i grupper vid antagningen. Likvärdiga antagningsgrunder ska tillämpas på alla sökande i samma grupp.

28 a §

Gemensam ansökan och separata antagningar

Antagning av studerande till studier som leder till yrkeshögskoleexamen eller högre yrkeshögskoleexamen ordnas med en gemensam ansökan till högskolorna.

I stället för den gemensamma ansökan kan yrkeshögskolorna tillämpa separat antagning vid antagningen av

1) studerande till sådan utbildning som riktas till en specifik målgrupp och i fråga om vilken yrkeshögskolan har bestämt de sökandes behörighet separat, och till vilken ansökning inte kan ordnas inom tidsplanen för den gemensamma ansökan,

2) studerande till utbildning på främmande språk,

3) studerande till finsk- eller svenskspråkig utbildning som leder till högre yrkeshögskoleexamen och till vilken ansökning ordnas i samband med motsvarande ansökning till utbildning på främmande språk,

4) överflyttande studerande,

5) studerande på basis av studier inom den öppna högskoleundervisningen.

Vid gemensam ansökan utnyttjas det antagningsregister som avses i lagen om antagningsregistret, högskolornas riksomfattande datalager och studentexamensregistret (1058/1998). Närmare bestämmelser om förrättandet av gemensam ansökan och om de förfaranden som då tillämpas utfärdas genom förordning av statsrådet.

28 b §

Reservering av studieplatser

I den gemensamma ansökan ska yrkeshögskolorna reservera en del av studieplatserna i utbildning som leder till yrkeshögskoleexamen för dem som inte tidigare har avlagt högskoleexamen inom utbildningssystemet i Finland eller mottagit en studieplats i en utbildning som leder till högskoleexamen, eller som har tagit emot en studieplats i en utbildning som börjat vårterminen 2014

eller tidigare, men inte har avlagt högskoleexamen.

Studieplatser behöver dock inte reserveras på det sätt som avses i 1 mom. vid antagning av studerande till utbildning på främmande språk, till sådan utbildning som riktas till en specifik målgrupp och i fråga om vilken yrkeshögskolan har bestämt de sökandes behörighet separat eller till utbildning där yrkeshögskolan antar så få studerande att reservering av platser skulle försätta de sökande i en oskäligt olikvärdig ställning.

Yrkeshögskolorna kan reservera en del av studieplatserna för sådana sökande som avses i 1 mom. också i separata antagningar.

Yrkeshögskolan ska trygga ändamålsenliga antagningsmöjligheter också för dem som har avlagt högskoleexamen och tagit emot en studieplats. Yrkeshögskolan ska se till att möjligheterna för olika grupper av sökande att få en studieplats inte blir oskäligt olika med tanke på jämställdheten mellan sökandena. Vid bedömning av skäligheten beaktas hur stor andel de sökande i olika grupper av sökande utgör av alla sökande, möjligheten att övergå till studier via andra vägar än den gemensamma ansökan och andra omständigheter som kan jämföras med dessa.

28 c §

Mottagande av studieplatser

En sökande får ta emot endast en studieplats i en utbildning som leder till högskoleexamen bland de utbildningar som börjar samma termin. Bestämmelsen gäller inte mottagande av studieplats vid överflyttande av studierätt.

Den som har antagits som studerande ska inom den tid som anges i yrkeshögskolans antagningsmeddelande meddela yrkeshögskolan att han eller hon tar emot studieplatsen. I annat fall går studieplatsen förlorad. I det register för ansökan till högskolorna som avses i 1 § i lagen om antagningsregistret, högskolornas riksomfattande datalager och studentexamensregistret ska yrkeshögskolan utan dröjsmål göra en anteckning om att studieplatsen har tagits emot.

29 §

Läsår och terminer samt inskrivning

Yrkeshögskolans läsår börjar den 1 augusti och slutar den 31 juli. Höstterminen börjar den 1 augusti och slutar den 31 december. Vårterminen börjar den 1 januari och slutar den 31 juli. Undervisning ges under de perioder som yrkeshögskolan bestämmer.

De som har antagits som studerande och meddelat att de tar emot sina studieplatser ska på det sätt som yrkeshögskolan bestämmer anmäla sig till yrkeshögskolan, varefter de antecknas som studerande. De studerande ska varje läsår anmäla sig som närvarande eller frånvarande på det sätt som yrkeshögskolan bestämmer. De studerande kan av grundad anledning ändra sin anmälan under läsåret.

30 §

Studierätt

En överflyttande studerandes rätt att avlägga examen bestäms på basis av examen enligt den studierätt som erhållits vid överflyttandet. I den tid det tar att avlägga examen inräknas också sådana närvaro- och frånvaroperioder som den studerande har utnyttjat för studier enligt den studierätt som ligger till grund för överflyttandet.

32 §

Förlust av studierätten

När en överflyttande studerande tar emot en ny studierätt förlorar han eller hon samtidigt den studierätt som låg till grund för överflyttandet.

57 §

Omprövnings- och rättelseförfarande

Den som har ansökt om att bli antagen som studerande får hos yrkeshögskolans organ

begära omprövning av antagningsbeslutet inom 14 dagar från det att resultatet av antagningen offentliggjordes. När resultaten av antagningen offentliggörs ska de sökande informeras om hur de kan få veta på vilket sätt de grunder som följs vid antagningen har tillämpats på dem och hur omprövning av antagningen kan begäras. Resultatet av antagningen får inte med anledning av begäran om omprövning ändras till nackdel för den som har antagits som studerande.

En studerande får hos det organ som yrkeshögskolan har förordnat begära omprövning av ett beslut enligt 32 § som gäller förlust av studierätten inom 14 dagar från delfäendet av beslutet.

En studerande som är missnöjd med bedömningen av sina studieprestationer eller med tillgodoräknandet av studier som han eller hon fullgjort annanstans eller kunskaper som visats på annat sätt får begära rättelse muntligen eller skriftligen. I fråga om bedömningen av studieprestationer ska rättelse begäras hos den lärare som utfört bedömningen och i fråga om tillgodoräknande ska rättelse begäras hos den som fattat beslutet om tillgodoräknande. En begäran om rättelse som gäller bedömningen av en studieprestation ska framställas inom 14 dagar från den tidpunkt då den studerande har haft tillfälle att ta del av bedömningsresultaten och av tillämpningen av bedömningsgrunderna. En begäran om rättelse som gäller tillgodoräknande ska framställas inom 14 dagar från delfäendet av beslutet. Den som är missnöjd med ett beslut som har fattats med anledning av en i detta moment avsedd begäran om rättelse får begära omprövning av beslutet hos examensnämnden eller ett annat organ som har förordnats för denna uppgift inom 14 dagar från delfäendet av beslutet.

Bestämmelser om omprövningsförfarandet finns i förvaltningslagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .
Lagens 28 § 2 mom. samt 30 och 31 § träder dock i kraft den 1 augusti 2015.

Bestämmelserna i 28 a § 1 och 2 mom. och 28 b § 1 och 2 mom. samt 28 c § 1 mom. tillämpas första gången vid intagningen av studerande till utbildning som inleds hösttermi-

nen 2016. Till dess tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Helsingfors den 14 november 2014

Statsminister

ALEXANDER STUBB

Undervisnings- och kommunikationsminister *Krista Kiuru*

1.

Lag**om ändring av universitetslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i universitetslagen (558/2009) 8, 36, 38, och 39 §, sådana de lyder, 8 och 39 § i lag 558/2009 och 36 och 38 § i lag 482/2013, samt
fogas till lagen en ny 36 a och en ny 36 b § samt till 41 § ett nytt 5 mom. och till 43 § ett nytt 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

8 §

Undervisningens avgiftsfrihet

Den undervisning som leder till högskoleexamen och urvalsproven i anslutning till antagningen av studerade är avgiftsfria för de studerande, om inte något annat föreskrivs i denna lag.

Av andra sökande än de som söker till en utbildning som ges på finska eller svenska kan det krävas att de genomgår internationella avgiftsbelagda tester. Universiteten kan ta ut avgifter för annan verksamhet än sådan som avses i 1 mom. Närmare bestämmelser om avgifter utfärdas genom förordning av statsrådet med iakttagande av vad som bestäms om offentligrättsliga prestationers självkostnadsvärde i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

Om en avgift som avses i denna lag och som tas ut hos en studerande inte har betalats på förfallodagen, får årlig dröjsmålsränta tas ut från förfallodagen på det sätt som bestäms i räntelagen (633/1982). En avgift får drivas in genom utsökning utan dom eller beslut på det sätt som föreskrivs i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

Föreslagen lydelse

8 §

Undervisningens avgiftsfrihet

Den undervisning som leder till högskoleexamen och urvalsproven i anslutning till antagningen av studerade är avgiftsfria för de studerande, om inte något annat föreskrivs i denna lag. *Ett universitet kan dock ordna sådan undervisning som leder till gemensam eller dubbel examen, för vilken en utländsk högskola tar ut en avgift för sin andel av undervisningen.*

Av andra sökande än de som söker till en utbildning som ges på finska eller svenska kan det krävas att de genomgår internationella avgiftsbelagda tester.

För annan verksamhet än sådan som avses i 1 mom. får universitetet ta ut avgifter. Närmare bestämmelser om avgifter för universitetens offentligrättsliga prestationer utfärdas genom förordning av statsrådet med iakttagande av vad som i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) föreskrivs om självkostnadsvärdet för offentligrättsliga prestationer. Om en offentligrättslig avgift som tas ut hos en studerande inte har betalats på förfallodagen, får årlig dröjsmålsränta tas ut från förfallodagen med iakttagande av vad som föreskrivs i räntelagen (633/1982). Avgiften är direkt utsökbar. Bestämmelser om indrivningen finns i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

36 §

Antagning av studerande

De studerande antas av universitetet. En studerande antas för att avlägga både lägre och högre högskoleexamen, någondera av dessa examina eller påbyggnadsexamen.

Vid antagning av studerande till studier som leder antingen till enbart lägre högskoleexamen eller till både lägre och högre högskoleexamen eller till enbart högre högskoleexamen ordnas antagningen av studerande med en gemensam ansökan till högskolorna. Gemensam ansökan till högskolorna används dock inte vid antagning av studerande till annan utbildning än sådan som finansieras med stöd av denna lag eller vid antagning av överflyttande studerande. Ett universitet kan dessutom fatta beslut om att den gemensamma ansökan inte omfattar utbildning på främmande språk samt sådan utbildning som riktas till en specifik målgrupp och i fråga om vilken universitetet har bestämt de sökandes behörighet separat.

Universitetet beslutar om grunderna för antagningen av studerande. De sökande får på grundval av olika utbildningsbakgrund delas in i grupper vid antagningen. Likvärdiga an-

36 §

Antagning av studerande

De studerande antas av universitetet. En studerande antas för att avlägga både lägre och högre högskoleexamen, någondera av dessa examina eller påbyggnadsexamen.

Universitetet antar överflyttande studerande. Med överflyttande studerande avses studerande som har antagits till studier som leder till högskoleexamen och vars studierätt överförs från en högskola till en annan eller inom en högskola från en examen till en annan.

Universitetet beslutar om grunderna för antagningen av studerande. De sökande får på grundval av olika utbildningsbakgrund delas in i grupper vid antagningen. Likvärdiga antagningsgrunder ska tillämpas på alla sökande i samma grupp. Avvikelse från de likvärdiga antagningsgrunderna får i begränsad utsträckning göras för att utbildningsbehovet hos någon språkgrupp ska kunna tillgodoses.

36 a §

Gemensam ansökan och separata antagningar

Antagningen av studerande till utbildning som leder till examen ordnas med en gemensam ansökan till högskolorna, med undantag för antagningen till utbildning som leder till påbyggnadsexamen.

I stället för den gemensamma ansökan kan universitetet tillämpa separat antagning vid antagningen av

1) studerande till sådan utbildning som riktas till en specifik målgrupp och i fråga om vilken universitetet har bestämt de sökandes behörighet separat, och till vilken ansökning inte kan ordnas inom tidsplanen för den gemensamma ansökan,

2) studerande till utbildning på främmande språk,

3) studerande till finsk- eller svenskspråkig utbildning som leder till enbart högre högskoleexamen och till vilken ansökning ordnas i samband med motsvarande ansökning till utbildning på främmande språk,

tagningsgrunder ska *då* tillämpas på alla sökande i samma grupp. Avvikelse från de likvärdiga antagningsgrunderna får i begränsad utsträckning göras för att utbildningsbehovet hos någon språkgrupp ska kunna tillgodoses.

4) överflyttande studerande,
5) studerande på basis av studier inom den öppna högskoleundervisningen.

Vid gemensam ansökan utnyttjas det antagningsregister som avses i lagen om antagningsregistret, högskolornas riksomfattande datalager och studentexamensregistret (1058/1998). Närmare bestämmelser om förrättandet av gemensam ansökan och om de förfaranden som då tillämpas utfärdas genom förordning av statsrådet.

36 b §

Reservering av studieplatser

En del av de studieplatser som ansökan gäller får reserveras för personer som inte tidigare har avlagt högskoleexamen inom utbildningssystemet i Finland eller mottagit en studieplats i en utbildning som leder till högskoleexamen. Universitetet ska därvid trygga ändamålsenliga ansökningsmöjligheter också för dem som avlagt högskoleexamen och tagit emot en studieplats. Universitetet ska se till att möjligheterna för *dessa* olika grupper av sökande att få en studieplats inte blir oskäligt olika med tanke på jämställdheten mellan sökandena. Vid bedömning av skäligheten beaktas hur stor andel de sökande i olika persongrupper utgör av alla sökande, möjligheten att övergå till studier via andra vägar än den gemensamma ansökan och andra omständigheter som kan jämföras med *dessa* .

Vid gemensam ansökan till högskolorna kan en sökande antas till endast ett ansökningsobjekt.

Vid gemensam ansökan utnyttjas det antagningsregister som avses i lagen om antagningsregistret, högskolornas riksomfattande datalager och studentexamensregistret (1058/1998). Närmare bestämmelser om förrättandet av gemensam ansökan och om de förfaranden som då tillämpas utfärdas genom förordning av statsrådet.

I den gemensamma ansökan ska universiteten reservera en del av studieplatserna för dem som inte tidigare har avlagt högskoleexamen inom utbildningssystemet i Finland eller mottagit en studieplats i en utbildning som leder till högskoleexamen, eller som har tagit emot en studieplats i en utbildning som börjat vårterminen 2014 eller tidigare, men inte har avlagt högskoleexamen. Skyldigheten gäller antagningen av studerande till utbildning som leder till lägre högskoleexamen, antagningen till utbildning som leder till både lägre och högre högskoleexamen samt antagningen till sådan utbildning som leder till högre högskoleexamen och som ett universitet ordnar så att lägre högskoleexamen inte ingår i utbildningen.

Studieplatser behöver dock inte reserveras på det sätt som avses i 1 mom. vid antagning av studerande till utbildning på främmande språk eller till utbildning där universitetet antar så få studerande att reservering av platser skulle försätta de sökande i en oskäligt olikvärdig ställning.

Universitetet kan reservera en del av studieplatserna för sådana sökande som avses i 1 mom. också i separata antagningar.

Universitetet ska trygga ändamålsenliga antagningsmöjligheter också för dem som har avlagt högskoleexamen och tagit emot en studieplats. Universitetet ska se till att möjligheterna för olika grupper av sökande att få en studieplats inte blir oskäligt olika med tanke på jämställdheten mellan sökandena. Vid bedömning av skäligheten beaktas hur stor andel de sökande i olika grupper av sö-

kande utgör av alla sökande, möjligheten att övergå till studier via andra vägar än den gemensamma ansökan och andra omständigheter som kan jämföras med dessa.

38 §

Mottagande av studieplats

Den som har antagits som studerande ska inom den tid som anges i universitetets antagningsmeddelande meddela universitetet att han eller hon tar emot studieplatsen. Om den som har antagits som studerande inte lämnar detta meddelande inom utsatt tid, går studieplatsen förlorad. I det register för ansökan till högskolorna som avses i 1 § i lagen om antagningsregistret, högskolornas riksomfattande datalager och studentexamensregistret ska universitetet utan dröjsmål göra en anteckning om att studieplatsen har tagits emot.

39 §

Läsår och inskrivning

Universitetets läsår börjar den 1 augusti och slutar den 31 juli. Undervisning ges under de perioder som universitetet bestämmer.

De som har antagits som studerande och meddelat att de tar emot studieplatsen ska på det sätt som universitetet bestämmer anmäla sig till universitetet, varefter de antecknas som studerande. De studerande ska varje läsår anmäla sig som närvarande eller frånvarande på det sätt som universitetet bestämmer.

38 §

Mottagande av studieplats

En sökande får ta emot endast en studieplats i en utbildning som leder till högskoleexamen bland de utbildningar som börjar samma termin. Bestämmelsen gäller inte mottagande av studieplats vid överflyttande av studierätt.

Den som har antagits som studerande ska inom den tid som anges i universitetets antagningsmeddelande meddela universitetet att han eller hon tar emot studieplatsen. Om den som har antagits som studerande inte lämnar detta meddelande inom utsatt tid, går studieplatsen förlorad. I det register för ansökan till högskolorna som avses i 1 § i lagen om antagningsregistret, högskolornas riksomfattande datalager och studentexamensregistret ska universitetet utan dröjsmål göra en anteckning om att studieplatsen har tagits emot.

39 §

*Läsår och **terminer** samt inskrivning*

Universitetets läsår börjar den 1 augusti och slutar den 31 juli. *Höstterminen börjar den 1 augusti och slutar den 31 december. Vårterminen börjar den 1 januari och slutar den 31 juli.* Undervisning ges under de perioder som universitetet bestämmer.

De som har antagits som studerande och meddelat att de tar emot studieplatsen ska på det sätt som universitetet bestämmer anmäla sig till universitetet, varefter de antecknas som studerande. De studerande ska varje läsår anmäla sig som närvarande eller frånvarande på det sätt som universitetet bestämmer.

41 §

Studierätt

(ett nytt 5 mom.)

41 §

Studierätt

En överflyttande studerandes rätt att avlägga examen bestäms på basis av examen enligt den studierätt som erhållits vid överflyttandet. I den tid det tar att avlägga examen inräknas också sådana närvaro- och frånvaroperioder som den studerande har utnyttjat för studier enligt den studierätt som ligger till grund för överflyttandet. När det gäller dem som inlett sina studier före läsåret 2005—2006 ska i den tid det tar att avlägga examen dock inte inräknas närvaro- och frånvaroperioder som utnyttjats för studier enligt den studierätt som ligger till grund för överflyttandet.

43 §

Förlust av studierätten

(ett nytt 2 mom.)

43 §

Förlust av studierätten

En överflyttande studerande som tar emot en ny studierätt förlorar samtidigt den studierätt som ligger till grund för överflyttandet.

Denna lag träder i kraft den 20 .
Lagens 36 § 2 mom. samt 41 och 43 § träder dock i kraft den 1 augusti 2015.

Bestämmelserna i 36 a § 1 och 2 mom., 36 b § 1 och 2 mom. samt 38 § 1 mom. tillämpas första gången vid intagningen av studerande till utbildning som inleds höstterminen 2016. Till dess tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

2.

Lag**om ändring av yrkeshögskolelagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i yrkeshögskolelagen (932/2014) 12, 28, 29 och 57 § samt
fogas till lagen nya 28 a—28 c § samt till 30 § ett nytt 4 mom. och till 32 § ett nytt 3 mom.
som följer:

Gällande lydelse

12 §

Undervisningens avgiftsfrihet

Den undervisning som leder till yrkeshögskoleexamen och högre yrkeshögskoleexamen och urvalsproven i anslutning till antagningen av studerande är avgiftsfria för de studerande.

Av andra sökande än de som söker till en utbildning som ges på finska eller svenska kan det krävas att de genomgår internationella avgiftsbelagda tester. Yrkeshögskolan kan ta ut avgifter för annan verksamhet än sådan som avses i 1 mom. Närmare bestämmelser om avgifter för offentligt rättsliga prestationer utfärdas genom förordning av statsrådet med iakttagande av vad som bestäms om självkostnadsvärdet för offentligt rättsliga prestationer i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

Om en avgift som avses i denna lag och som tas ut hos en studerande inte har betalats på förfallodagen, får årlig dröjsmålsränta tas ut från förfallodagen enligt bestämmelserna i räntelagen (633/1982). Avgiften är direkt utsökbar. Bestämmelser om indrivning av sådana avgifter finns i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

Föreslagen lydelse

12 §

Undervisningens avgiftsfrihet

Den undervisning som leder till yrkeshögskoleexamen och högre yrkeshögskoleexamen och urvalsproven i anslutning till antagningen av studerande är avgiftsfria för de studerande. *En yrkeshögskola kan dock ordna sådan undervisning som leder till gemensam eller dubbel examen, för vilken en utländsk högskola tar ut en avgift för sin andel av undervisningen.*

Av andra sökande än de som söker till en utbildning som ges på finska eller svenska kan det krävas att de genomgår internationella avgiftsbelagda tester.

För annan verksamhet än sådan som avses i 1 mom. får yrkeshögskolan ta ut avgifter. Närmare bestämmelser om yrkeshögskolornas avgifter för offentligt rättsliga prestationer utfärdas genom förordning av statsrådet med iakttagande av vad som i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) föreskrivs om självkostnadsvärdet för offentligt rättsliga prestationer. Om en offentligt rättslig avgift som tas ut hos en studerande inte har betalats på förfallodagen, får årlig dröjsmålsränta tas ut från förfallodagen med iakttagande av vad som föreskrivs i räntelagen (633/1982). Avgiften är direkt utsökbar. Bestämmelser om indrivningen finns i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

28 §

Antagning av studerande och mottagande av studieplats

De studerande antas av yrkeshögskolan. De studerande antas för att avlägga yrkeshögskoleexamen eller högre yrkeshögskoleexamen.

Vid antagning av studerande till studier som leder till yrkeshögskoleexamen eller högre yrkeshögskoleexamen ordnas antagningen av studerande med en gemensam ansökan till högskolorna. Gemensam ansökan till högskolorna används dock inte vid antagning av studerande till annan utbildning än sådan som finansieras med stöd av denna lag eller vid antagning av överflyttande studerande. En yrkeshögskola kan dessutom fatta beslut om att den gemensamma ansökan inte omfattar utbildning på främmande språk samt sådan utbildning som riktas till en specifik målgrupp och i fråga om vilken yrkeshögskolan har bestämt de sökandes behörighet separat.

Yrkeshögskolan beslutar om grunderna för antagningen av studerande. De sökande får på grundval av olika utbildningsbakgrund delas in i grupper vid antagningen. Likvärdiga antagningsgrunder ska då tillämpas på alla sökande i samma grupp.

28 §

Antagning av studerande

De studerande antas av yrkeshögskolan. De studerande antas för att avlägga yrkeshögskoleexamen eller högre yrkeshögskoleexamen.

Yrkeshögskolan antar överflyttande studerande. Med överflyttande studerande avses studerande som har antagits till studier som leder till högskoleexamen och vars studierätt överförs från en högskola till en annan eller inom en högskola från en utbildning till en annan på så sätt att den examensbenämning som fogas till målexamen ändras.

Yrkeshögskolan beslutar om grunderna för antagningen av studerande. De sökande får på grundval av olika utbildningsbakgrund delas in i grupper vid antagningen. Likvärdiga antagningsgrunder ska tillämpas på alla sökande i samma grupp.

28 a §

Gemensam ansökan och separata antagningar

Antagning av studerande till studier som leder till yrkeshögskoleexamen eller högre yrkeshögskoleexamen ordnas med en gemensam ansökan till högskolorna.

I stället för den gemensamma ansökan kan yrkeshögskolorna tillämpa separat antagning vid antagningen av

1) studerande till sådan utbildning som riktas till en specifik målgrupp och i fråga om vilken yrkeshögskolan har bestämt de sökandes behörighet separat, och till vilken ansökning inte kan ordnas inom tidsplanen för den gemensamma ansökan,

2) studerande till utbildning på främmande språk,

3) studerande till finsk- eller svenskspråkig utbildning som leder till högre yrkeshögskoleexamen och till vilken ansökning ordnas i samband med motsvarande ansökning till utbildning på främmande språk,

4) överflyttande studerande,

5) studerande på basis av studier inom den öppna högskoleundervisningen.

Vid gemensam ansökan utnyttjas det antagningsregister som avses i lagen om antagningsregistret, högskolornas riksomfattande datalager och studentexamensregistret (1058/1998). Närmare bestämmelser om förrättandet av gemensam ansökan och om de förfaranden som då tillämpas utfärdas genom förordning av statsrådet.

28 b §

Reservering av studieplatser

En del av de studieplatser som ansökan gäller får reserveras för personer som inte tidigare har avlagt högskoleexamen inom utbildningssystemet i Finland eller mottagit en studieplats i en utbildning som leder till högskoleexamen. Yrkeshögskolan ska därvid trygga ändamålsenliga ansökningsmöjligheter också för dem som avlagt högskoleexamen och tagit emot en studieplats. Yrkeshögskolan ska se till att möjligheterna för *dessa* olika grupper av sökande att få en studieplats inte blir oskäligt olika med tanke på jämställdheten mellan sökandena. Vid bedömning av skäligheten beaktas hur stor andel de sökande i olika persongrupper utgör av alla sökande, möjligheten att övergå till studier via andra vägar än den gemensamma ansökan och andra omständigheter som kan jämföras med *dessa* .

Vid gemensam ansökan till högskolorna kan en sökande antas till endast ett ansökningsobjekt. Vid gemensam ansökan utnyttjas det antagningsregister som avses i lagen om antagningsregistret, högskolornas riksomfattande datalager och studentexamensregistret (1058/1998). Närmare bestämmelser om förrättandet av gemensam ansökan och om de förfaranden som då tillämpas utfärdas genom förordning av statsrådet.

I den gemensamma ansökan ska yrkeshögskolorna reservera en del av studieplatserna i utbildning som leder till yrkeshögskoleexamen för dem som inte tidigare har avlagt högskoleexamen inom utbildningssystemet i Finland eller mottagit en studieplats i en utbildning som leder till högskoleexamen, eller som har tagit emot en studieplats i en utbildning som börjat vårterminen 2014 eller tidigare, men inte har avlagt högskoleexamen.

Studieplatser behöver dock inte reserveras på det sätt som avses i 1 mom. vid antagning av studerande till utbildning på främmande språk, till sådan utbildning som riktas till en specifik målgrupp och i fråga om vilken yrkeshögskolan har bestämt de sökandes behörighet separat eller till utbildning där yrkeshögskolan antar så få studerande att reservering av platser skulle försätta de sökande i en oskäligt olikvärdig ställning.

Yrkeshögskolorna kan reservera en del av studieplatserna för sådana sökande som avses i 1 mom. också i separata antagningar.

*Yrkeshögskolan ska trygga ändamålsenliga antagningsmöjligheter också för dem som har avlagt högskoleexamen och tagit emot en studieplats. Yrkeshögskolan ska se till att möjligheterna för olika grupper av sökande att få en studieplats inte blir oskäligt olika med tanke på jämställdheten mellan sökandena. Vid bedömning av skäligheten beaktas hur stor andel de sökande i olika grupper av sökande utgör av alla sökande, möjligheten att övergå till studier via andra vägar än den gemensamma ansökan och andra omständigheter som kan jämföras med *dessa* .*

28 c §

Mottagande av studieplats

En sökande får ta emot endast en studieplats i en utbildning som leder till högskoleexamen bland de utbildningar som börjar samma termin. Bestämmelsen gäller inte mottagande av studieplats vid överflyttande av studierätt.

Den som har antagits som studerande ska inom den tid som anges i yrkeshögskolans antagningsmeddelande meddela yrkeshögskolan att han eller hon tar emot studieplatsen. I annat fall går studieplatsen förlorad. I det register för ansökan till högskolorna som avses i 1 § i lagen om antagningsregistret, högskolornas riksomfattande datalager och studentexamensregistret ska yrkeshögskolan utan dröjsmål göra en anteckning om att studieplatsen har tagits emot.

Den som har antagits som studerande ska inom den tid som anges i yrkeshögskolans antagningsmeddelande meddela yrkeshögskolan att han eller hon tar emot studieplatsen. I annat fall går studieplatsen förlorad. I det register för ansökan till högskolorna som avses i 1 § i lagen om antagningsregistret, högskolornas riksomfattande datalager och studentexamensregistret ska yrkeshögskolan utan dröjsmål göra en anteckning om att studieplatsen har tagits emot.

29 §

Inskrivning

De som har antagits som studerande och meddelat att de tar emot sina studieplatser ska på det sätt som yrkeshögskolan bestämmer anmäla sig till yrkeshögskolan, varefter de antecknas som studerande. De studerande ska varje läsår anmäla sig som närvarande eller frånvarande på det sätt som yrkeshögskolan bestämmer. De studerande kan av grundad anledning ändra sin anmälan under läsåret.

30 §

Studierätt

(ett nytt 4 mom.)

29 §

Läsår och terminer samt inskrivning

Yrkeshögskolans läsår börjar den 1 augusti och slutar den 31 juli. Höstterminen börjar den 1 augusti och slutar den 31 december. Vårterminen börjar den 1 januari och slutar den 31 juli. Undervisning ges under de perioder som yrkeshögskolan bestämmer.

De som har antagits som studerande och meddelat att de tar emot sina studieplatser ska på det sätt som yrkeshögskolan bestämmer anmäla sig till yrkeshögskolan, varefter de antecknas som studerande. De studerande ska varje läsår anmäla sig som närvarande eller frånvarande på det sätt som yrkeshögskolan bestämmer. De studerande kan av grundad anledning ändra sin anmälan under läsåret.

30 §

Studierätt

En överflyttande studerandes rätt att avlägga examen bestäms på basis av examen enligt den studierätt som erhållits vid överflyttandet. I den tid det tar att avlägga exa-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

men inräknas också sådana närvaro- och frånvaroperioder som den studerande har utnyttjat för studier enligt den studierätt som ligger till grund för överflyttandet.

32 §

Förlust av studierätten

(ett nytt 3 mom.)

32 §

Förlust av studierätten

När en överflyttande studerande tar emot en ny studierätt förlorar han eller hon samtidigt den studierätt som låg till grund för överflyttandet..

57 §

Omprövningsförfarande

Den som har ansökt om att bli antagen som studerande får hos yrkeshögskolans organ begära omprövning av antagningsbeslutet inom 14 dagar från delfäendet av beslutet. När resultaten av antagningen offentliggörs ska de sökande informeras om hur de kan få veta på vilket sätt de grunder som följts vid antagningen har tillämpats på dem och hur omprövning av antagningen kan begäras. Resultatet av antagningen får inte med anledning av begäran om omprövning ändras till nackdel för den som har antagits som studerande.

En studerande får hos det organ som yrkeshögskolan har förordnat begära omprövning av ett beslut enligt 32 § som gäller förlust av studierätten inom 14 dagar från delfäendet av beslutet.

En studerande som är missnöjd med bedömningen av sina studieprestationer eller med tillgodoräkandet av studier som han eller hon fullgjort annanstans eller kunskaper som visats på annat sätt får begära omprövning muntligen eller skriftligen. I fråga om bedömningen av studieprestationer ska omprövning begäras hos den lärare som utfört bedömningen och i fråga om tillgodoräkande ska omprövning begäras hos den som fattat beslutet om tillgodoräkande. En omprövningsbegäran som gäller bedömningen av en studieprestation ska framställas inom 14 da-

57 §

Omprövnings- och rättelseförfarande

Den som har ansökt om att bli antagen som studerande får hos yrkeshögskolans organ begära omprövning av antagningsbeslutet inom 14 dagar från *det att resultatet av antagningen offentliggjordes*. När resultaten av antagningen offentliggörs ska de sökande informeras om hur de kan få veta på vilket sätt de grunder som följs vid antagningen har tillämpats på dem och hur omprövning av antagningen kan begäras. Resultatet av antagningen får inte med anledning av begäran om omprövning ändras till nackdel för den som har antagits som studerande.

En studerande får hos det organ som yrkeshögskolan har förordnat begära omprövning av ett beslut enligt 32 § som gäller förlust av studierätten inom 14 dagar från delfäendet av beslutet.

En studerande som är missnöjd med bedömningen av sina studieprestationer eller med tillgodoräkandet av studier som han eller hon fullgjort annanstans eller kunskaper som visats på annat sätt får begära *rättelse* muntligen eller skriftligen. I fråga om bedömningen av studieprestationer ska *rättelse* begäras hos den lärare som utfört bedömningen och i fråga om tillgodoräkande ska *rättelse* begäras hos den som fattat beslutet om tillgodoräkande. En *begäran om rättelse* som gäller bedömningen av en studieprestation ska framställas inom 14 dagar från den

gar från den tidpunkt då den studerande har haft tillfälle att ta del av bedömningsresultaten och av tillämpningen av bedömningsgrunderna. En omprövningsbegäran som gäller tillgodoräkning ska framställas inom 14 dagar från delfäendet av beslutet. Den som är missnöjd med ett beslut som har fattats med anledning av en i detta moment avsedd omprövningsbegäran får begära omprövning hos examensnämnden eller ett annat organ som har förordnats för denna uppgift inom 14 dagar från delfäendet av beslutet.

Bestämmelser om hur man begär omprövning finns i förvaltningslagen.

tidpunkt då den studerande har haft tillfälle att ta del av bedömningsresultaten och av tillämpningen av bedömningsgrunderna. En *begäran om rättelse* som gäller tillgodoräkning ska framställas inom 14 dagar från delfäendet av beslutet. Den som är missnöjd med ett beslut som har fattats med anledning av en i detta moment *avsedd begäran om rättelse* får begära omprövning av beslutet hos examensnämnden eller ett annat organ som har förordnats för denna uppgift inom 14 dagar från delfäendet av beslutet.

Bestämmelser om hur man begär omprövning finns i förvaltningslagen.

*Denna lag träder i kraft den 20 .
Lagens 28 § 2 mom. samt 30 och 31 § träder dock i kraft den 1 augusti 2015.*

Bestämmelserna i 28 a § 1 och 2 mom. och 28 b § 1 och 2 mom. samt 28 c § 1 mom. tillämpas första gången vid intagningen av studerande till utbildning som inleds höstterminen 2016. Till dess tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.